

Stanovanjski bloki v šiški pri Ljubljani, kjer so se pred vojno sgradili veliko novih stanovanj, tako modernih kot so ameriški "apartment houses", s to razliko, da so tam obdani s vrstovi Ročnika in drevoredi.

Igra zapadnih sil s Trstom, da zmaga reakcija v Italiji

Pogodbe in obljube državnikov le zato, da jih lahko zavržejo. — Jugoslavija jim bila potrebna do konca vojne — sedaj jo imajo za sovražnico

Ko je ameriška diplomacija med vojno zmeštarila, da se je Italija odpovedala zavezništvu s Hitlerjem in je novi režim Mussolinija aretirali, je bilo v tem listu rečeno, da ne bo dolgo, ko se bo z Italijo ravnalo kot da je bila ona ves čas naša zaveznica, Jugoslavija pa ves čas naša sovražnica.

Kaj so bile tajne obljube? Romanja Rooseveltovega zupnika Taylorja k papežu, posesti newyorškega nadškofa Spellmana med vojno v Rim in v Madrid in drugi manevri ameriške diplomacije, da se Italijo odtegne od Hitlerja — vse to se ni vršilo kar tjavendan temveč premišljeno.

Kralju in tistim fašistom, ki so bili pripravljeni izdati dučaja in Hitlerja ter se obrniti na zavezniško stran, so morali kaj obljubiti; drugače ne bi počeli kot so. Naša bojazn, da so ji obljubili ohraniti Trst in Julijsko krajino, je bila upravičena. To je bilo razvidno takoj čim so se pričela pogajanja med zavezniki glede mirovne pogodbe z Italijo.

To, da ji ob času odstavitve Mussolinija kolonij niso obljubili, je bilo tudi jasno. Kajti po njih je stremela Velika Britanija. Italija naj bi si torej obdržala le Julijsko krajino in dobila bi Dodakanske otoke. In pa zelo milo mirovno pogodbo. Tako bi se tudi zgodilo, če bi Sovjetska unija angloameriški politiki popustila. Toda se je rajše odločno postavila v bran jugoslovanskih zahtev.

Dolgotrajna pogajanja Prerekanja na konferenci v Parizu glede pogodbe z Italijo so se vlekle z dneva v dan, iz tedna v teden. Ameriška delegacija glede Trsta ni pa ni hotela odnehati. Angleži so ji pridno sekundirali, kakor zmerom. Francoski minister vnanih zadev takrat še ni bil toliko omrežen kot je sedaj in ne toliko odvisen od Zed. držav, ker še ni bilo dajev in ne Marshallovega plana. Vrh tega so bili one dni tudi komunisti zastopani v francoski vladi.

Jugoslovanski zastopniki so na konferenci Američanom in Angležem dokazovali s statističnimi, da je zemlja, ki jo hočejo spet izročiti Italiji, slovenska, in da Trst po vseh prirodnih zakonih svojega zaledja spada Jugoslaviji.

Ker Američani in Angleži svoje volje niso mogli usiliti, so se odločili pustiti Sloveniji nekaj več takozvane Julijske krajine kot pa so prvotno namerali, glede Trsta pa so rekli, da ako se njihovega prvotnega predloga ne sprejme, namreč, da naj ostane Italiji, Jugoslavija pa tudi ne dobi, pač pa, ako ne gre drugače, naj postane s svojo okolico svobodno mesto pod pokroviteljstvom Združenih narodov.

Tako so koncem konca pogodbo glede Italije le skrpucali skupaj. Odobrili so ji parlamentni vseh prizadetih držav in bila je registrirana v organizaciji Združenih narodov.

Križ-kražem slepomišenje zvezne vlade doma in v tujih deželah

Vlada Zed. držav je bila v organizaciji Združenih narodov prva, ki je predlagala razdelitev Palestine v židovsko in arabsko državo. Židje so se zadovoljili, Arabci pa so zapretili, da se bodo uprli z pobožno silo. In Zed. državam so namignili, da bodo ob oljna polja v Saudi Arabiji, ki so najbogatejša na svetu.

Vseeno, Z. N. so ameriški predlog za razdelitev sprejeli, posebno ker se je tudi Sovj. unija toplo zavzela zanj.

Sedaj pa, ko Angleži iz Palestine odidejo, in ko bi bilo treba razdelitev izvršiti, s silo seveda, je prišel pred varnostni svet Z. N. ameriški delegat Austin in naznanil, da se je njegova vlada odločila predlog, četudi je že bil sprejet, umakniti. Gromiko se je čudil, češ, kako more dežela, ki se je za razdelitev najbolj zavzemala, napraviti tak umik, in s tem silovit udarec na prestidž Združenih narodov.

Židje v Ameriki — naravno, so ne le razočarani temveč tudi potrti. Arabci so zadovoljni, toda ne pa hvaležni, kot je razvidno iz listov v Kairu. Eden izmed njih piše: "Ameriški imperialisti umaknili svoj načrt v strahu pred Arabci." In rabin Silver iz Clevelanda, eden najbolj znanih Židov v tej deželi, ter Henry Wallace pa sta v svojih govorih, vsaki na drugem kraju, rekla, da je Trumanova vlada s tem znova pokazala, da ji je več za materialne kot za človeške vrednote. Tako gre Truman iz enega fiaska v drugega.

Smešno je tudi, kako Trumanovi ljudje slikujejo za komunisti. Dne 18. marca je prišla iz Pariza z letalom v New York Irene Joliot-Curie, veščakinja fizike, ki je vsled svojih zaslug na tem polju bila deležna Nobelove nagrade. Čim je stopila iz letala na tla, so jo prišli imigracijski uradniki ter jo odvedli na Ellis Island, da izvedo, kaj je njeno prepričanje in kakšne so njene politične aktivnosti. Sem je prišla govoriti na shodo za zbiranje prispevkov v pomoč španskim republikancem v begunstvu. Skupina v tej deželi, ki jo je povabila, je v justičnem departmentu označena za "subverzivno".

Ka so jo končno izpustili, je reporterjem rekla, da ni komunistka, a njen mož je. In da je bila svoječasi socialistka, sedaj pa ni. V nobeni stranki in dodala je, da ima tudi naša dežela nekak "železni zastor". Na vprašanje glede varnosti sovjetskega napada je rekla, da na kak napad sovjetske zveze na Zed. države še misliti ni. Irene je hči pokojne Marie Curie, izumiteljice radia.

Zaradi neuspehov ameriške politike v Grčiji je bilo grški in turški vladi nakazanih nadaljnjih \$275.000.000 v "vojno pomoč", Kitajski pa v enak namen in za ekonomsko pomoč nadaljnjih \$70 milijonov dolarjev. "Strah" pred Rusijo je v Washingtonu res velik. Ampak upokojeni admiral William H. Standley, ki je bil ameriški ambasador v Moskvi, je v predavanju v San Diegu dne 17. marca dejal, da nam ne preti s strani Rusije nobena vojna nevarnost, ker ona še dolgo ne bo dovolj močna za take poskuse. On Rusijo pozna, v militarizmu je veščak, vrh tega ima hladno glavo. Žal, da ni hladnih glav tudi v zvezni vladi.

Predsednik Truman o "uničenih demokracijah"

Predsednik Truman je dejal v svojem govoru v kongresu, da je Sovj. unija uničila demokracijo v vzhodni Evropi. Kako bi Rusija mogla uničiti demokracijo v deželah, v katerih je še nikdar ni bilo? Isto vprašujejo levčarski elementi v angleški delavski stranki, ker ne odobravajo histerične propagande ameriških reakcionarjev.

Dežele, ki jih ima Truman v mislih za "uničene demokracije", so bile prej fevdalne, ljudstvo pa tlačano in bilo je brez pravic. Masa je bila le za garanje, gospoda je uživala. Tako je bilo na Madžarskem, Poljskem, v Galiciji, v Rumuniji in v Jugoslaviji. Nič boljše v Bolgariji. Sedaj so v teh državah privilegiji ob vse. Tuji kapitalisti so v njih ob rudnike, oljna polja in ob tovarne. In cerkev je ob svoja ogromna veleposestva.

Milwaukee ima spet priložnost dobiti socialistično župana

Za župansko nominacijo v Milwaukee se je potegovalo 15. kandidatov, med njimi sedanjí socialistični vodja v tem mestu Frank P. Zeidler, in pa bivši župan Daniel W. Hoan.

Hoan je kmalu po znanem razkolu v soc. stranki slednjo pustil in se par let pozneje vrnil v politiko ter kandidiral v razne urade, med njimi tudi za wisconsinškega guvernerja, na listi demokratske stranke. Štel se je za "Rooseveltovega newdealovca".

Frank P. Zeidler je star šele 35 let, a že se mu je v veljavih bojih posrečilo, da je prodril v šolski odbor. Po stroki je zemljemerec. Ko se je lotil socialističnih aktivnosti, je bila stranka v Milwaukeeju do kraja demoralizirana. Ubili so jo, kakor druge, znani frakcijski boji, ki so se razplamteli med krizo, nato razkol, in pa sklep milwaukee soc. organizacije za zvezo s progresivci.

Zeidler in njegovi pristaši so morali torej pričeti tako rekoč od kraja, a so dobili pod njegovim vodstvom veliko zaupanja tudi med old timerji. Zeidler je brat Carla F. Zeidlerja, ki je izpodrinil Hoana iz županske službe. Carl Zeidler je šel nato v vojno mornarico in je med pegešanami. On ni bil socialist in brat Frank je v oni kampanji agitiral proti njemu in za Hoana.

V Milwaukeeju so županske volitve "nestrankarske". Vsi kandidati za župansko nominacijo gredo na primarnih volitvah na cno listo, in tista dva, ki dobita največ glasov, gresta na končne volitve (vrše se v aprilu).

Frank P. Zeidler je dobil pri primarnih volitvah 18. marca 49.735 glasov, njegov najbližji tekmec Henry S. Reuss (star 36 let) 35.339, alderman John J. Fleming 22.993, Daniel W. Hoan ki je bil župan 24 let, 21.729, in Arthur S. Ehrman 21.000. Drugi kandidati so dobili manjša števila.

Odločilne volitve v aprilu se bodo torej vršile med Zeidlerjem in Reussom.

Pridelovanje bombaža v Sovj. zvezi

Pridelovanje bombaža v Sovjetski zvezi se je sedaj razširilo mnogo bolj na sever kakor v kateri koli drugi državi. Sovjetski znanstveniki so vzgojili posebno vrsto zgodnjega bombaža za Ukrajino in za Kubansko dolino, kjer se prideluje na namakanih zemljiščih.

V Indiji je povprečen pridelek bombaža 300 funtov na hektar, v nekaterih kolhozih v Ukrajini in Kubanski dolini pa pridelajo tudi 2000 do 2500 funtov na hektar. Pred vojno so nasadi te vrste bombaža obsegali pol milijona hektarjev.

To je tisto, radi česar se zgrajajo ameriški politiki, ki služijo monopolom rajše in zvestejše kot pa ljudstvo, ki jih je izvolilo.

KOMENTARJI

Zbira in presoja urednik

Župan Kennelly je v volilni kampanji unijam v Chicagu obljubljal, da bo njihovo članstvo v stavkah šteteno, ako se bo postavno ravnalo. Chicago namreč slovi v stavkah za "policijsko mesto". Vsi prejšnji župani so rajše pomagali s pomočjo policije družbam stavke razbiti kot pa ščititi stavkarje pred kompanijskimi gorilami. Ko so zastavkali v tem mestu minuli teden delavci v klavnicah, je prišlo pred vrhove 2.500 policajev — ena četrtina čikaške policijske sile. Bilo jih je več kakor piketov. In nobenega nereda.

V predelu Chicaga, kjer so klavnice, so tudi veliki "slumsi". V njih je mnogo človeških izvržkov in pokvarjencev. Par tednov pred stavko so se razne socialne organizacije svojem aldermanu pritožile radi nezakonitosti, ki se uganjajo v tem delu mesta. Zenske se zvečer boje priti domov ali se iz hiše pokazati na cesto — vedno v strahu pred posilstvom in pred tatovi, ki jim pulijo ročne torbice. Ljudje so apelirali — dajte v ta kraj ponoči več policajev.

"Bomo, kadar dobimo več moštva," je odgovarjala policijska oblast. Toda proti piketom pa jih je bilo takoj na mestu cela armada.

Čikaški župan Kennelly je član direktorija velike mesne družbe Wilson & Co. V uniji klavniških delavcev so rekli, da je morda to vzrok, čemu je imel v hipu na razpolago 2.500 policajev proti stavkarjem, nima pa jih, da bi zasledovali zločince po Chicagu in jih polovili. Župan je na te očitke pojasnil, da je iz direktorija omenjene družbe izstopil pred par meseci — torej nekako v času, ko se je delavstvo vsled odbitih zahtev za zvišanje mezd odločilo zastavkati. Toda ali je z izstopom iz direktorija umaknil tudi svojo naklonjenost svoji kompaniji, to je drugo vprašanje.

Predsednik Truman je na nekampanji unijam v Chicagu obljubljal, da bo njihovo članstvo v stavkah šteteno, ako se bo postavno ravnalo. In je ugotovil, da se ni motil, kajti v tem ga je nedavni Trumanov govor pred kongresom znova uveril. Administracija v Washingtonu smatra, da se nezadovoljstvo ter stremljenje ljudi po višjih idealih in po socialni pravičnosti more zatreti z izjavami unijskih voditeljev, da niso komunisti, ali z odtiskavanjem prstov in z vprašalnimi polami, v katerih moraš dokazati, da si zvest državljan, ne pa pristaš prekukskih organizacij in strank. Takih metod so se posluževali tudi drugi že davno — mnogi še celo hujskih — pa kaj je zaleglo! Odločeno se krogana glave, padlo je tlačanstvo, padlo je fevdalstvo in pada kapitalizem po svetu. Nobena Trumanova doktrina in vse ameriške milijarde ne bi mogle ustaviti tega procesa.

"Rdečkarji ponujajo žito." (Nadaljevanje na 4. strani.)

Nekaj o naših stvareh

Zastopniki društev in klubov Prosvetne matice v Waukeganu in North Chicagu so že dolgo na delu za aranžiranje velike koncertne prireditve, ki bo v nedeljo 9. maja popoldne v Slovenskem narodnem domu v Waukeganu na Deseti cesti.

Vabilu na sodelovanje so se odzvali ŠTIRJE pevski zbori.

Od clevelandke "Zarje" pride trio. Iz Chicaga pride moški zbor "France Prešeren", iz Milwaukeeja zbor "Naprej", in nastopil bo kajpada waukeganski pevski zbor.

Glavni govornik bo Joško Oven. Prireditelji pričakujejo iz Waukegana-North Chicaga in iz sosednih naselbin tega okrožja nad tisoč udeležencev. Čas, v katerem se prireditev vrši, je za izlete kakor nalašč.

Kar je posebno razveseljivo — vsi zbori pridejo na svoje stroške. Pevcem in pevkam, kakor tudi vsem drugim, ki pridejo v nedeljo 9. maja v Slov. narodni dom v Waukeganu, prireditelji zagotavljajo gostoljuben sprejem in dobro postrežbo.

John Goršek st. iz Springfielda piše v tej številki iz svojih spominov. Dne 5. marca je stopil v svoje osemdeseto leto. Čestitke John je že vedno star bojevnik, namreč mlad bojevnik tudi na starost. V delavskem gibanju deluje že od rane mladosti.

Michael R. Kumer iz Universala, Pa., polemizira v tej številki, da je za socialiste napačno delovati v gibanju Henrya A. Wallacea, ker ne on ne gibanje, ki stoji za njim, ne propagira socializma, oziroma socialne demokracije. Komentar je tik za njegovim dopisom, oboje na 4. strani.

Ne pozabimo na stiske, v katerih je Proletarec Italijanski list La Parola v New Yorku, nekoč glasiło italijanske socialistične federacije, ki je izhajal v enaki obliki kot Proletarec, je bil zmanjšan na eno stran, a cena mu je še vedno \$3 na leto. Zmanjšanje je izvršil pod ekonomskim pritiskom — a za eno stran ljudje tudi ne bodo plačevali toliko vsoto. Poskrbimo, da Proletarca ne bo treba zmanjšati, ne prenehati z njim — in v namenu, da to izvršimo, moramo tudi vsi pomagati.

Zlorabljanje stavk za navijanje cen je zločin

V Chicagu in v klavnicah drugod so delavci po dolgih neuspešnih pogajanjih zastavkali, ker družbe niso hotele zahtevam niti napol ugoditi. Ti delavci so organizirani v uniji CIO. Ob enem so družbe javnosti sporočile, da imajo svežega mesa v zalozah najmanj za par tednov. Kar je v čikaških klavnicah članov mesarske unije AFL, so ostali na delu. Ob enem so čikaške klavniške družbe izjavile, da ako se hočejo stavkarji vrniti, so jim prejšnja mesta odprta in policija bo skrbela, da bodo ščiteni pred piketi.

Kar hočemo tu poudariti je pred vsem to, da čim je stavka nastala, so mesni prekupci ta

koj dvignili cene, in mesarji na drobno, posebno v nekaterih krajih, vse pod pretvezo, da so to "morali storiti" radi stavke. To je njihov bluff. Kajti meso, ki so ga podražili, jih ne stane NITI PENIJA VEČ kot pred stavko. Gospodinjje se čudijo, čemu bi morale že prvi dan stavke plačati toliko več, mnoge pa so se zgražale — nad stavkarji...

Tak je naš "free enterprise". Pograbili iz žepov in iz ženskih torbic kolikor moreš. Če ti vzame brezvestni prekupec in za njim prodajalec na drobno, je to legalno.

Ako ti vzame denar iz žepa, ali ako ti iztrga iz rok torbico

to je to nepostavno. Vendar pa so že prve dni stavke mesarskih delavcev nagrabili mesarski prekupci in prodajalci na drobno več ljudskega denarja kot pa ga ukradejo žeparji in pullici ženskih torbic skozi desetletja.

Ali se oblast kaj briga, da bi se takemu izkemanju storilo konec, ali se ga saj omejevalo? Kaj še, ker to bi vendar bilo proti zakonom našega "svobodnega" gospodarskega sistema!

Že v Komentarjih v tej številki je povedano, da je čikaški župan postavil pred vrhove tukajšnjih klavnic dva tisoč pet sto policajev, in dasi ni bilo nobenega nereda, so ostali tam cel dan,

prišli naslednji dan in spet tretji.

Odbor unije je protestiral, a policajev je pred vrhovi še vedno več kakor piketov — najmanj po dva ali trije policaji na enega piketa. Čemu so tam? Da pazijo na "red in mir" in da bi v slučaju potrebe "protektirali" privatno svojino!

Le navadnih ljudi nihče ne "protektira", in ne gospodinj, kadar zaskrbljeno štejejo svoje dolarje, kvodre in cente in premljujejo, kako kupiti to in ono, da bo vzlic draginji še vendar zahtost hrane za družino. Tak je profitaraki sistem — in kaj hočemo, ljudje sami ob vsaki volitvi glasujejo zanj!

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE

NAROČNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00.
Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopiši in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor.....Frank Zaltz

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Avenue CHICAGO 23, ILL.
Telephone: ROCKWELL 2864.

PO ENEM LETU TRUMANOVE DOKTRINE

Kongres je bil naglo obveščen, naj se dne 17. marca pripravi na skupno sejo poslanske in senatne zbornice, kajti predsednik Truman pride s posebno poslanico. Nikomur razen njegovim najbližjim svetovalcem ni bilo znano, kaj bo sporočil in priporočil. Morda takojšnjo vojno z Rusijo? Ali morda kak ultimatum — češ, Moskva, stori to in ono — ali pa te bo konec!

Ali bo morda predlagal kakšno akcijo glede "nesrečne" Čehoslovaške?

Ali pritisk na Jugoslavijo glede njenega "umešavanja" v Grčijo in anglo-ameriško upravo Svobodnega tržaškega ozemlja? Ali jo bo morda posvaril, naj se drži proč od volilne kampanje v Italiji?

Morda bo predlagal takojšnjo vojno zvezo z novoustanovljenim zapadnim blokom in Zed. državami?

Po vsem svetu je šel glas, da ima predsednik Truman nekaj izredno važnega povedati — da bodo njegove besede pomenile preokret v zgodovini. Ugibali so ameriški časniki, kaj naj bi to bilo, ugibali poslanci obeh strank, napeto čakali v Parizu, v Londonu in v Rimu — in tako dočakali napovedani dan.

Truman je vstopil s svojim spremstvom v zbornico dramatično in bil pozdravljen kot se spodobi izkazati spoštovanje predsedniku republike.

Njegov govor je bil kratak — niti 15 minut časa ga ni vzelo. In ko je končal, je vsakdo uvidel, da ni bilo v njegovih besedah nič senčnega in neopredelnega, kajti da ni bilo ničesar, kar bi bodisi on ali pa državni tajnik Marshall. Njegove glavne točke so bile:

Storiti moramo vse kar zmoremo — in zmoremo veliko, da ustavimo povprečno komunizma. Z nobeno deželo se ne sme več zgoditi to, kar se je zgodilo v Čehoslovaški.

Zapadna zveza so se združile v obrambno zvezo. In v tej zvezi bodo Zed. države pomagale s svojo ekonomsko silo in z vojno silo, katere imajo v nevarnosti, torej vse to smo že dosti prejeli.

Obljubil je braniti Italijo, ako bo potrebno, ne samo pred možnim vnapilnim napadom, ampak tudi pred njeno "notranjo manjšino", ako bo stregla po življenju demokratični vladi italijanske republike. Tudi tega ni prvič povedal. Novo pri tem je le, da je to poudaril dobra dva tedna pred volitvami v prvi parlament — od časa ko je Mussolini prejšnjega razbil. Sedanja italijanska zbornica je imela nalogo sestaviti dve ustavi — zakonodajnih pravic ni imela, razen sklepati v sporazumu z vlado začasne navedbe.

To, da je označil Truman italijansko levičarsko koalicijo za "komunistično manjšino" lahko pomeni le, da tudi ako dobi pri volitvah večino, za ameriško vlado bo še vseeno "manjšina". Torej ako se sedanja vlada tej "manjšini" upre tudi ako dobi pri volitvah večino in s tem pravico sestaviti novo vlado, bo de Gasperi podprla ameriška vlada magari z izkrcanjem svojega vojaštva, ki ga ima pripravljenega dovolj tam okrog.

Izida italijanskih volitev čaka svet z večjo pozornostjo kot pa je čakal Trumanov govor. Kajti ako zmaga levičarska koalicija, ali bo Trumanova administracija odrekla tej večini ljudski mandat ter jo pomagala de Gasperijevim četam ter italijanski reakciji zatreti?

Henry Wallace je o tem komentiral. Truman o demokraciji veliko govori. A njegovo stališče z ozirom na Italijo očitno dokazuje, da je zanj edino, ako imajo večino reakcionarne stranke, ki so lutke privilegijev. Drugače pa ni za demokracijo, to je, za izraz ljudske volje. Zato je bil Trumanov nedavni govor v kongresu de Gasperi jako vesel, in naravno, radoval se ga je Vatikan in privilegiji.

Orožje v rokah teh elementov je cerkev — ki vernike svari z grehom in pogubljenjem ako bi volili za ljudsko koalicijo. (Označujejo jo za komunistično, dasi je v nji tudi socialistična stranka in dve manjši stranki.) Po vsi Italiji vpiljejo: "Ako dobe komunisti večino, kaj boste jedli, ker Amerika nam bo pomoč hipoma ukinila! In Italija bo izobčena tudi iz Marshallovega plana!"

Ameriška vlada je v pomoč Italiji žrtvovala že veliko sto milijonov ljudskega denarja, samo da jo obdrži v območju klerikalizma in drugih konservativnih skupin ter posedujočega sloja. Kaj bo 18. aprila se lahko le ugiba. Vemo sicer, da je ameriška vnanja politika usmerjena po Trumanovi doktrini "za boj komunizmu vevposvodo".

Minilo je leto od kar jo je proglasil — v začetku in prvi vrsti za obrambo "svobodne" Grške in "svobodne" Turčije.

Grčija nas stane že okrog milijardo od takrat. Danes je zapravljen, a položaj na Grškem je še vedno kakor je bil. Z oblubo da bo grška armada — po ameriški oboroženi, izvežbana od ameriških oficirjev, z gerilci, ki sebe imenujejo "ljudska demokratska osvobodilna vojska" kmalu pospravila, ni nič. Za neuspeh dólže ameriški zastopniki na Grškem pomoč gerilcem iz Albanije, Jugoslavije in Bolgarije.

Kolikšna je ta pomoč, tega posebna komisija Združenih narodov, ki je šla tja, ni mogla dognati. Nobene preiskovalne komisije pa ni treba o ameriški ter angleški pomoči Grčiji. In vendar — po enem letu je še vse tako kakor je bilo v dneh prve ameriške pomoči rojalistom in gospodarski položaj grškega ljudstva je še vedno nespremenjen. Seveda, krija je civilna vojna. A krivo temu je največ vnanje umešavanje — kriv je Churchill, ki je Grčiji urinil nazaj monarhijo z angleškimi bajoneti in tanki, kriva je Attleejeva vlada, ki s Churchillovo politiko na Grškem nadaljuje in kriva je Trumanova administracija, ko je od Anglije

BILI SO ČASI, ko so ljudje lahko živeli kar od svojih pridelkov in od svoje domače obrti. Tistih dni ni več. In jih nikoli ne bo več nanaš, razen ako naši strategji razsujejo svet z atomskimi bombami, pa se bodo morali preostali preživljati na nekdanje starodavne primitivne načine.

Ameriško delavstvo — prva delavska zveza

(Tretji od devetih člankov o zgodovini delavskega gibanja v Zed. državah. Članki temeljijo na materialu prirejenem v State Departmentu.)

Civilno vojno in sledečih ji 15 ali 20 let je mogoče smatrati za dobo, ki je krila važen del zgodovine snovanja delavskih organizacij v Ameriki. V tej dobi so unije imele pred seboj probleme, ki so naravnost izzivali akcijo za boljše unijsko povezavo delavcev. V teku civilne vojne, na primer, so bile delavske plače nizke v primeru z visokimi cenami in velikimi dobički podjetništva in trgovcev. To dejstvo je tudi vzpodbudilo delavske voditelje, da so podvojili svoja prizadevanja organiziranja številnejših krajevnih unijs strokovnih delavcev. Obenem so pozivali one unije, ki so se ostale pri življenju izza dobe velike depresije pred vojno. Rezultati so bili kmalu vidni, kajti število unijs v severnih dvest državah se je v enem letu (1863-64) povečalo od 80 do 270. Navzlic temu pa je v zelo precej časa preden je organizirano delavstvo predstavljalo v Zed. državah več kot majhen delež splošnega delavstva.

Doba civilne vojne je prinesla s seboj še druge probleme za organizirano delavstvo. Zvezni kongres je uvedel l. 1864 zakon po katerem so smeli kontraktirali ali delodajalci dobivati delovno moč od zunaj — tako se je dovažalo v Ameriko iz drugih dežel ceneno delovno silo — delavce, ki so bili pri volji delati daljše ure kot pa domačini. (Omenjeni zakon je bil sicer kmalu ukinjen, ali ohranila se je navada uvažanja cenene delovne sile skozi dobo dvest let in to je prineslo tej deželi velik naval naseljenecv iz Evrope.) Število delavstva pa se je tudi

prevzela na Grškem njeno vlogo, ker je sama ni zmogla.

Ker ni uspeha, je temu kriva kajpada Rusija s svojo agresijo. In vendar ruskih čet ni na Grškem, ne jugoslovanskih, albanskih in bolgarskih, pač pa je tam še na tisoče angleških vojakov in koliko je naših — to vedo le poučeni krogi v Washingtonu.

Celo mnogi konservativni ameriški listi so Trumanov govor tolmačili za priznanje poloma njegove doktrine, bodisi v Evropi, predvsem v Grčiji in na Kitajskem.

Vendar pa bo vlada, z odobritvijo kongresa seveda, nadaljevala po tej vnanji politiki. Mnogi v kongresu so skeptični. Pravijo, čemu pomagati tem dežlam, ko pa bodo končno vseeno padle v "komunistično žrelo". Socialisti v Franciji izgubljajo, dasi imajo tudi oni sličen program za socializacijo kot komunisti. Ker pa so slednji odločnejši, so si dobili večino industrialnega proletariata pod svoje okrilje.

Z vzpodbudo Amerike — da bo Franciji stala na strani pred komunistično nevarnostjo, je prišel premier Robert Schuman uvajati proti levičarjem "ostre navedbe". Odslavlja jih iz uradov po ameriškem načinu. Preti v slučaju neredov z vojaško silo. Vendar pa je vsa buržvazna Francija v bojazni pred njimi in želi, da bi le kaj kmalu prišel miklavž Marshall ter Francijo ekonomsko ozdravil. Potem ne bo več nezadovoljstva in komunizma bo konec samo ob sebi.

V odgovor na Trumanov govor je Wallace dejal, da predsednik (Truman) nima pojma in ne smisla razumeti, da ljudstva Evrope in Azije gledajo na življenje z novega vidika. Truman ne razume, da je zemljiška reforma v Italiji nujna in tisoči in tisoči dninarjev, ki delajo za posedujoče, zahtevajo, da mora postati zemlja njihova.

Pod češkoslovaško predvojno vlado je bilo nekaj zemljiške reforme sicer izvršene, toda veleposestva so še vzlic temu ostala. Sedanja vlada je izjavila, da je veleposestev tam konec in enako tudi privatne industrije. Wallace meni, da ima nova vlada ljudstvo na svoji strani baš radi tega njegovega novega gledanja na gospodarski razvoj in svoje potrebe. Isto velja za Kitajsko.

In tega razvoja ni in ne bo mogoče ustaviti s splošno obvezno vojaško službo v Zed. državah, ne z graditvijo zapadnega bloka, ne s pretnjami in ne z atomskimi bombami.

Namesto oboroževanja je alternativa sporazum v svetovni mir in pa priznanje, da je doba privilegijev, monopolov in kartelov v privatni posesti pri kraju.

Leta 1864 se je iz teh in drugih razlogov pričelo gibanje za povezanje raznih strokovnih unijs v narodno federacijo. To je bil prvi tak poskus v tridesetih letih. Organizator kratkotrajne Mednarodne industrialne zbornice je bil vodja livarjev, Wm. H. Silvis, mož idealov, ki je kasneje uspel tudi v organiziranju Narodne delavske zveze. Ta zveza, ustanovljena l. 1866, je bila nekakšna federacija zbornice delavskih unijs v raznih mestih in velikih središčih, a priključene so ji bile tudi nekatere splošne unije, in pa organizacij za socialne reforme. Poglavitna točka programa te federacije je bila izvajanje osemurnika. Tedaj se je delalo po 10 do 12 ur dnevno. Priporočala je dalje organiziranje grških delavcev, ki so bili po civilni vojni osvobodjeni. Na žalost je ta Narodna delavska zveza krenila na pota združništva ter tako izgubila z vidika svoj prvotni namen povezanja strokovnega unionizma, kar je bilo tudi vzrok, da je leta 1872 izgubila z delavskega pozorišča.

Do tega časa je število organiziranih delavcev naraslo na 300 tisoč članov — že šest let kasneje pa se je to število skrčilo na borih 50,000 radi ekonomske depresije, ki je sledila paniki l. 1873. Depresija je preprečila uspeh prizadevanj strnjena delovnih sil velikih strokovnih unijs. Pojavili so se tudi ljuti industrialni boji, ki so karakterizirali borbo ameriškega unionizma za priznanje in obstoj. Ta doba je zabeležila nekaj velikih stavk in izprtij. Izdelovalci ciglar, tekstilni delavci, železarji,

Common Council.

premogarji in drugi so se odločno borili proti znižanju plač. Stavke železnicearjev so spremljali izgredi, uboji, proglašenje izjemnega stanja in intervencija federalnih in državnih čet. V Pennsylvaniji so nekateri premogarji vsled obupnih razmer pristopili k tajnemu društvu nazvanem "Molly Maguires", ki je bilo tajno izsko gibanje, izvajanje terorja proti delodajalcem, ter proti novim naseljenecem, ki so jih ti uposljevali.

Depresija pa se je bližala svojemu koncu kljub vsemu z žalostnim rezultatom demoraliziranega stanja delavskih unijs in unijski vodje so pričeli delati načrte za politično akcijo. Prosperiteta se je vrnila in delavski voditelji, videč kako koristna je bila organizacija za business in industrijo, so pričeli jačati svoje lastne delovne organizacije. Zda so neizurjeni delavci igrali že precej važno vlogo v delavskem gibanju.

Le malo bihvil delavskih organiziranih mestnih skupin je ostalo pri življenju, a na njihovo mesto so stopile nove centralne delavske organizacije in nove krajevne unije. Okrog 18 narodnih unijs je bilo še vedno živih in vzpostavljenih je bilo devet novih. Članstvo se je večalo in kmalu doseglo višino predkrizno dobo, istočasno pa se je razvijala notranja tekma.

Chicago, Ill. — Jugoslovanska hranilno in posojilno društvo je do konca lanskega leta naraslo že na \$2,300,000 aktive, kar je najvišja vsota v zgodovini te ustanove.

Plačalo je na vloge zopet po 3% obresti, kar je tudi v te vrste zavodih najvišja obrestna mera in veliko višja kot v bankah.

Kot vsako leto so pregledali poslovne knjige in račune državni nadzorniki in javni računski izvedenci, poleg njih pa tudi društveni nadzorni odbor. Vloge so zavarovane od vladne ustanove (Federal Insurance) do \$5000 vsaka.

Občni zbor Jugoslovanskega hranilnega in posojilnega društva se je vršil 28. febraura v Slov. delavskem centru ob večji udeležbi kot še kdaj prej.

Sedanji odborniki, kot je bilo v Proletarcu deloma že poročano, so, Josko Oven, predsednik; Anton Trojar, podpredsednik; Donald J. Lotrich, tajnik; Jacob Zupan, blagajnik; ostali direktorji: John Alic, Jr., Frank Groser, Charles Pogorelec, Frank Zaltz in Louis Zorko.

V nadzornem odboru so Lawrence Piehman, John Potokar in Anton Udovich.

Pravni svetnik društva je odvetnik Samuel H. Rosenthal.

Urad društva je v njegovih lastnih prostorih, 2610 S. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill. (Društvo sprejema vloge tudi iz drugih krajev.)

Aeroplanski promet zmanjšan

Na čikaško vzletališče je prišlo, ali pa odšlo z njega v letalih meseca februarja 133,965 potnikov, ali 12 odstotkov manj kot v januarju letos in 8 odstotkov manj kot januarja lanskega leta.

BEG IZ ČEHOSLOVAŠKE

Henry Wallace je obdolžil ameriškega ambasadorja v Pragi, Laurence Steinhartta, da je on povzročil vladno krizo v Čehoslovaški. Steinhartd je to odločno zanikal. Toda Wallace je nato citiral Steinharttovo izjavo, v kateri je izrazil UPANJE, da se bo tudi Čehoslovaška MOGLA udeležiti Marshallovega plana. Wallace nato poudarja, da je Marshallov plan za pomoč EDINO ONIM državam, ki iz svojih vlad izločijo komuniste. Tako so morali komunisti iz koalicijske vlade v Rimu, v Bruslju in v Parizu. In v Rimu s komunisti vred tudi socialistični ministri.

Ako bi Čehoslovaška hotela v Marshallov načrt skupne kooperacije, bi torej morala izločiti iz vlade in iz drugih važnih meselevičarje ter izročiti vse mandate češkim desničarskim strankam. To je bilo v procesu — ne dvomno z vednostjo ameriških agentov na Češkem ter njihovih zaveznikov med takozvanimi narodnimi socialisti, med desničarskimi socialdemokrati in slovaškimi ter češkimi klerikalci.

Levičarjem ta proces ni bil skrit, pa so ga zatrli. Sedaj zapadni svet plaka "nad pogaženo Čehoslovaško", dočim oni, ki so kovali zaroto za svoj desničarski puč in za pridruženje k zapadnemu bloku, beže iz dežele, namreč kdor le more.

Pobegnil je pravnik Jaroslav Drabek, ki je bil prosekutor proti nacija Karlu Franku, Hitlerjevemu "protektorju" Češke in Moravske. Vsled svojih intrig proti levičarjem in za zapad je vedel, da so zanj dnevi na Češkem šteti pa je dobil zavetje v ameriški coni Nemčije.

Pobegnil je tudi Vladimir Krajina, bivši generalni tajnik češke narodne socialistične stranke, slovaški klerikalni vođa Fedor Hođa, Vojta Beneš in več drugih.

Vojta Beneš je brat predsednika Eduarda Beneša. Vojta se je vrnil na Češko po prvi svetovni vojni. Prej je živel v raznih krajih Zed. držav, največ v Chicagu, kjer je bil aktiven v češki socialistični federaciji. Pozna ga tudi mnogo tistih čikaških Slovencev, ki so se udeleževali raznih socialističnih shodov in drugih priredb, ali pa ki so se shajali v bivši Glaserjevi restavraciji na 26. cesti. Skozi zadnje poldruge leto je Vojta Beneš ostro nastopal proti družbenju soc.-dem. stranke s komunisti in ostro kritiziral Zdenka Ferlingerja radi njegovega družjenja s komunisti. Kampanja proti Ferlingerju je bila tolikšna, da so ga drugi voditelji izrinili iz vodstva, a je na pritisk članstva dobil svoje mesto nazaj. On je tudi član vlade.

Komunisti so Vojtu Benešu očitali, da je "agent ameriškega imperikalizma", ki si ga je izbral za "izdajalsko delo" vsled njegovega poznanja razmer v Ameriki in pa ker je postal reakcionaren na starost.

Dejstvo je, kot smo v Proletarcu že poudarili, da so ameriški krogi poskušali iztrgati Čehoslovaško iz vzhodnega bloka in jo pritegniti v svojega, pa če to naša vlada prizna ali ne. In da so pri tem imeli pomoč mnogih vodilnih Čehov konservativne in zapadne šole, ter klerikalne Slovače, o tem ni nobenega dvoma.

Vsled spremembe v čehoslovaški vladi so odstopili čehoslovaški poslaniki v raznih državah, med njimi v Zed. državah in v Kanadi. Ob službe bi bili vseeno, ker so pomagali na en ali drug način takozvani Trumanovi doktrini. Ob službo je tudi bivši načelnik čehoslovaške delegacije pri Združenih narodih dr. Papanek. Nekaj časa je trdil, da nove vlade v Pragi ne priznava, zato bo ostal pravomočni član svoje države v Z. N. še v nadalje in ob enem je obtožil Sovj. unijo krivim pogaženja demokracije v Čehoslovaški. Tajnik Z. N. Trygve Lie ga je opozoril, da ga za predstavnika njegove države ne more več priznati, ker je ne zastopa. Torej se lahko njegovo pritožbo vzame na znanje, a razpravljati o nji ne more.

Ubežni in odstopili češki diplomati so se nato posvetovali z raznimi nasprotniki Sovjetske unije in rezultat tega je, da je Papanekovo pritožbo proti Rusiji legalno predložil zastopnik južnoameriške republike Čile. Sovjetski delegat Gromiko je

protestiral, a predlog, da se pritožbo čilenskega delegata vzame v pretes, je bil v varnostnem svetu Z. N. sprejet z devetimi proti dvema glasovoma. Proti sta glasovala samo sovjetski in ukrajinski delegat.

V čilenski obtožbi je navedeno, da priče iz Češke trdijo, da je bil puč v Pragi delo agentov sovjetske vlade, da so Jan Masaryka umorili komunisti in da je predsednik Beneš njihov jetnik. Dalje, da je v deželi zavladal strašen teror. Ves čas tega oripravljanja je bila za vsak slučaj ob češki severni meji pripravljena za invazijo na Češko sovjetska armada.

Gromiko je te trditve označil za budalosti in klevete proti Sovjetski uniji. Udrihal je ob tej priliki po "korumpiranem" ameriškem časopisu in po vojnih hujskacijah, ki jih je v tej deželi tudi na najvišjih mestih. (Misli je pri tem brčkone tudi Truman in druge tiste člane njegove administracije in vojnega štaba, ki pripravljajo po njegovem mnenju napad na Sovjetsko unijo ter njene zaveznice.) Republika Čile je označil za lutko, ki se obrača kakor ji narekujejo tuji interesi. Ob enem je zapretil, da bodo reakcionarji s to taktiko razbili organizacijo Zdr. narodov, ako ne odnehajo v svojih intrigah in hujskanjih.

Resni ljudje dvomijo, da ima Čile sploh kakke dokaze. In ako jih ima, ali so bile ameriške in angleške intrige v Čehoslovaški kaj manjše? Morda celo večje, kajti drugače ne bi skušali iz Češke pobegniti vsi tisti, ki se čutijo krivim.

Tendanca vseh teh potez je, da se živčno vojno proti sovjetskemu bloku nadaljuje v čim večjih in vedno ostrejših oblikah, tako da se vse dežele izven sovjetskega bloka pritegne v takozvani zapadni blok, ki vedno vodi po ameriškim vodstvom in se zanaša na ameriške dolarje ter v slučaju potrebe na ameriško oboroženo silo.

Gromika so v njegovi obrambi pred čilensko obtožnico potem napadali delegati Kolumbijske, Kitajske in drugi. Reporter Chesley Mahl pravi, da je bil poset pred varnostnim svetom Z. N. izredno velik in da so napadalcem na Gromika ter Sovj. unijo navzoči "burio pliskali". Kaj ne bi — ko pa so bili to večdoma pristiski Trumanove vnanje politike in njegove doktrine.

Medtem se preobrat na Čehoslovaškem naglo razvija po pravih socializacije in s trebljenjem pristavev starega reda iz odgovornih služb, neglede na razprave v varnostnem svetu Z. N. v Lake Success pri New Yorku.

Penzij veteranom ne bo konca

Od kar so se v tej deželi vršile takozvane indijanske vojne, je minilo že dolgo časa. A vendar je na vojaški listi zvezne vlade iz onih dni še vedno 750 veteranov, ki prejemajo penzijo, in pa 2,100 vdov, ki so upravičene do pokojnine. Povprečna starost teh veteranov iz indijanskih vojen je 85 let.

Ljubezen je globoka kakot morje. Čim več daje, tem več premore. — Shakespeare.

Tole mi ne gre v glavo?

Kako to, da imamo lahko nič koliko milijard za militarizem in za zaščito privilegijev po svetu (in Kitajskem, v Grčiji itd.), nimamo pa jih za rešitev stanovanjskega problema in za javno zdravstvo, to mi nikakor ne gre v glavo!

PRIPOVEDNI DEL

VLADIMIR NAZOR:

NOVELE

NERO

(Nadaljevanje.)

— Kaj je s tem psom? — je govorila moja mati.

Molčal sem in čutil, da sem nekaj kriv.

Kadar se mi je pa v duši zjasnilo, je postal Nero zopet kakršen je bil prej. Dozdevalo se mi je celo, da ima slajše in bolj pametne oči, lepšo dlako, tista bela proga, ki se mu vleče od gobca proti tilniku in se zvezdnato širi med ušesi, pa da je nekam širša in svetlejša. Zopet je postajal kakršen je bil nekoč, toda mojemu očesu le ni mogla ostati skrita sprememba; nekaj tistega mojega, kar sem v jezi stresel predenj ali nanj, je ostalo še vedno v tej živali in samo čakalo, da se mi čelo zopet pooblači, da zopet bruhne iz nje.

Bili so trenutki, ko sem skoraj sovražil psa, ki me je tako spominjal nečesa, česar me je bilo sedaj samega sram. Kadar me je prišlo, nisem več hotel imeti zraven sebe te priče. Podil sem ga iz sobe, brnil sem mu, da bi me spremljal na sprehodih. Ko sem se pa pozneje — čeprav sem bil že čisto miren — vrnil v jedilnico, je ležal s povešeno glavo ob nogah moje matere in gledal vame s pogledom, ki je pričal, da vse ve in da je sedaj vzel vse nase, samo da bi bilo meni laže. Takrat se je v meni nekaj zgnilo. Cepel sem pri njem, gladil po hrbtu, z nolitom sem ga čahal po vratu in pod gobčkom tako dolgo, da sem ga razveselil.

— Samo pri kosilu te vidim, sin; toda po njem vedno vem, kakšne volje si, — je dejala mati.

To mi je bilo včasih všeč, večkrat pa me je jezilo.

Najbolj pa me je razdražilo tisti dan, ko sem odšel iz mesta.

Tedaj sem bil bolj zagrenjen in jezen kakor kdaj koli prej. Kar sem skrival v samotni svoje sobe, je Nero nosil in razkazoval naokrog. Moja žalost in moja jeza kipita in bučita v njem. Zavidal sem mu, da jima more trgtati uzde in pustiti, da se razdivjata, dokler se zopet ne utolažita in omagata, sam pa moram tiskati in vezati, okovano in zvezano pa se potem še bolj bolešno sprošča in repenči. Čemu se vtika ta neumna žival v moje stvari? Le zakaj me še bolj draži s svojim nemirom? In čeprav je to, kar buči v meni, nekaj živalskega — zakaj me spominja tega prav sedaj?

Nero je prihajal k meni in se mi dobričal, a v njegovem skoraj človeškem pogledu je bilo toliko očitanja, da je moja jeza samo naraščala.

Urejal sem ročno prtljago, željan, da se vsaj za nekaj dni re-

šim hiše in tega mesteca. Ze se mi je zdelo, da se v meni nekaj mehča, da se sami od sebe razvzjavajo neki trdi vozli. Čutil sem, da mi bo laže, samo da se bom spustil po klancu nizdol. Hitro! Hitro!

Zdaj je Nero sladko cvilil pred mojimi nogami. Ze je slutil, da nekam odhajam.

— Marš!

Obšel sem suknjo, dal čepico na glavo; pograbil sem torbo. Stopil sem proti vratom. Pes je zalajal. Skočil je in se z jezikom dotaknil moje roke. Postavil se je zraven mene, da bi skupaj odšla.

Sunil sem ga z nogo in ga porinil v sobo, zaloputnil sem vrata in odšel.

Tako je bilo.

Čez kakih deset dni sem se vrnil v mesto pomirjen in skoraj vder. Vse sem našel na svojem mestu in kakor obsijano s sijem, ki sem ga sam nosil v sebi. Toda Nero ni bilo več.

Pravijo, da je stekel.

Da, da.

Vse tisto nosi v sebi, česar sem se jaz znebil. Ta, ki teka po jesenskem gozdu, izgnan iz mesta, ni Nero; vse ono umazano, živalsko, kar je odpadlo iz mene, laja zdaj skozi njegovo žrelo.

Dobri, pametni pes se muči in trpi zaradi mene. Zopet ga slišim. In v njegovem lajanju spoznavam lastno jezo. Vedno je bila skrita in zadušena v notranjosti, zdaj pa divja v tej deževni noči. Izlajati se hoče.

Nero ni stekel. Tudi poginil ni. To je prav on. Noče niti v mesto, niti do te hiše, dokler se vse zlo, ki ga je od mene sprejel, ne unese in brez diha za vedno ne omahne.

Zdaj razumem, kako je s to zadevo. In vem, kaj moram storiti.

Čim se mi je drugi dan popoldne zazdelo, da dež ponehava, sem odšel v gozd.

Ko sem stopil vanj, sem se začudil, da se je tako spremenil.

Vsa drevesa so gola; trava in odpadlo listje trohni po tleh, nikjer nič drugega ko bohotni lišaji in mah po drevesnih debelih, po pavaljanem parobku, po razmočenih skalah. Debla so se sedaj nekam odmaknila drugo od drugega, pa je vendar bolj ozko in tesno v gozdu, ker je vse zastrla megla, ko tančica se je spustila pred vsako odprtino, ovila s sivo prejo veje in vejice. Tišina pa je popolna; celo debele kaplje vode, ki padajo zviška na tla, pokrita z listjem in drobnejšo, so neme.

Sedaj sem tudi sam sprevidel, da pes ne bi mogel nekaj dni živeti sam v njem.

Za kolibico vem v bližnji do-

linici. Mogoče se je Nero zatekel tja. Saj sva tudi lani poleti skupaj ležala v njej na hrastovem listju, ki ga ženske grabijo v gozdu in spravljajo tja, da bi jim čez zimo služilo za nastilj kravam. Da, sedaj vem, kaj in kako je. Nero se je spremenil v pušavnik. Čez dan je v tistem toplem skrivališču, ponoči pa hodi okoli in laja. K sebi me kliče, v tisto samotno. In prav ima. Sam sredi gozda, v majhni, suhi kolibici! Polega na listju, ko zunaj dežuje! Ali se mi ni o tem že večkrat sanjalo?

Iščem tisto kolibo.

Našel sem jo. Zlezel sem vanjo. Legel v listje.

Ze dolgo ni bilo nikogar tukaj. O psu niti sledu.

Dolgo ležim in nič ne mislim.

Zopet se me loteva eno tistih razpoloženj, ko se mi zdi, da se v meni vse razvzuje in sprošča, da bi se laže prelilo v ono, kar me obdaja.

Toda tokrat me ne vsesavajo vase, ne pomladna okolica, polna barv in dehtenja, ne zahrbtna duša jesenskega gozda, ne ognjeni vzdih poletnega poldneva. In kar se sedaj trga iz mene, se vrača zopet vame. Vrača se, toda od sonca ni obsijano, od zraka ni osveženo, z vedrostjo ni prepojeno, ni okopano v tem, kar mi je došlej v vseh takih trenutkih dajalo novo moč. Neka siva procesija se vleče iz mene, tava po megli okrog in se spet vrača vame še bolj črna kakor prej.

Mučim se; in vedno teže mi je.

Nekaj je, česar se ne morem spomniti. Neka sedlina, kalna in blatna, na dnu mene samega. Neka velika, sluzasta, toda močna roka, ki me drži v svoji pesti. Nekaj, kar bi moral iztrgati iz sebe.

In čutim potrebo, da bi našel posodo, kamor bi vse to izlil.

Nero! Nero!

In Nero se oglasa.

Daleč nekje slišim lajanje.

Pognal sem se iz kolibe. Stekel sem v tisto smer.

Takoj mi je bilo laže.

Skoraj vidim, kako se kosmi najtanjše megle trgajo iz moje notranjosti in se drobijo v tisti mrakotnosti. Nekaj se toči iz mene, prav kakor iz debel in vej teh premočenih dreves. Cela laja pošasti zapuščeno gnezdo, zgrajeno v moji notranjosti, in se izgublja v tej sivini.

Čutim, da vsa ta megla ni — kakor pravijo ljudje — zgoščena vodna para, ampak nekaj drugega. Iz mene prihaja in iz vseh teh debel in grmov, ki trpe sedaj kakor jaz.

— Nero!

Ne vidim ga in ne slišim ga, toda vem, da je nekje blizu. Še to vem, da takole moje srečanje z njim ne bo takšno, kakor so bila dosedanja. Tokrat, nisva v gozdu, da bi se po njem sprehajala. Pa tudi gozd ni več — gozd. Ko me bo zagledal, me ne bo pozdravil z veselimi lajanjem, skakanjem in mahanjem z repom. Skočil bo name, da odtrga nekaj od mene, da nekaj izdere. Šele sedaj vem, kdo je in kaj je. Nič več ne bom spuščal vanj samo drobcev iz svoje notranjosti, ampak vse svoje življenje bom vrgel predenj, da ga raztrga in raznese.

— Nero!

(Dalje prihodnjič.)

Čehi prevajajo Cankarja

Koncem decembra je izšel v češčini prevod Cankarjevega "Moje življenje" in v Bratislavi na Slovenskem pa prevod Cankarjeve knjige "Na klancu". V češčino je bilo prevedenih tudi "Že prej mnogo drugih Cankarjevih del.

NE ČAKAJTE,

da prejmete drugi ali tretji opomin o potečeni naročnini. Obnovite jo čim vam poteče. S tem prihranite upravi na času in stroških, ob enem pa izvršite svojo obveznost

OTELI SMO SE Z RAZBITE LADJE, in sedaj pride vrsta nate. Rešitve ni. Povej nam torej, predno te pojemo, kaj je tvoja poslednja želja: "To, da bi rad bil pokopan na svoji domači zemlji."

John Goršek st. piše

Springfield, Ill. — Danes ko pišem ta dopis je 15. marca, in na ta dan je podpisani pred 79 leti zagledal luč sveta. Sicer pa za posameznega človeka ni važno, kateri dan in letu se rodi, važni pa so zanj dnevi drugih dogodkov, kateri nastanejo od časa do časa v tej ali v oni deželi. Dobro mi je še v spominu dan 15. marca leta 1898, ko smo v Zagorju ob Savi premogariji in drugi delavci praznovali ali obhajali 50-letnico odprave tlačanstva, katerega je bilo uradno konec 15. marca leta 1848. Torej je letos na dan 15. marca poteklo 100 let od kar je bila odpravljena ta krivica, katero je prenašalo slovensko ljudstvo v oni dobi. Spominjam se trenutka, ko smo bili premogariji in drugi delavci razvrščeni v pohodu, je prišla takratna avstrijska žandarmerija z nasajenimi bajoneti proti nam s poveljem, da se moramo takoj raziti, kar smo na večkratni poziv žandarmerijskega poveljnika tudi storili. Shod, kateri je bil v ta namen sklican, je bil od okrajne oblasti prepovedan in razpuščen. Starejši ljudje so nam mladim vedeli veliko povedati o tlačanstvu in krivici, katero so tiste čase izvajali veliki posestniki nad revnim ljudstvom. Mogoče je, da je katerega čitatelju tega lista še v spominu ogromni grad Gamberk, kateri stoji v bližini zagorja ob Savi, in ta je živo pričal o dogodkih, kateri so se dogajali ali vršili ob času tlačanstva. Nekoliko nižje pod gradom je bil prostor ali zakop, kjer so ob času nekega napada na grad bili zavarovani turški tolovaji. Seveda, gospoda v gradu je bila na varnem za ogromnim in mogočnim zidom, nasprotno pa je bilo drugo ljudstvo izpostavljeno mučenju in trpljenju turških razbojnikov. Vse to je nam v dokaz, da je slovensko ljudstvo mnogo prestalo v preteklosti, to je, revni sloji. Vsi tedaj je neupravičeno od slehernega ali od kogar koli se spotikati ali kaj očitati nad preuredbo, katere je nastala po zadnji vojni v Sloveniji in njenih sosednjih deželah. Vse kar koli čitamo iz listov o naši rojstni domovini je nam dokaz, da slovensko ljudstvo dela s ponosom za boljšo bodočnost in za boljše razmere slovenskega naroda, kot pa so bile v davni preteklosti in tudi pozneje.

John Goršek st.

En pevski zbor prenehal, drugi je ustanovljen

Detroit, Mich. — Kot je bilo na kratko omenjeno v uredniških noticah na prvi strani v prejšnji številki, je socialistični pevski zbor "Svoboda", ki je bil odsek kluba št. 114 JSZ, prenehal. V resnici aktiven ni bil že več let radi vzrokov, ki jih bom tu pojasnil.

Pevski zbor "Svoboda" je bil ustanovljen v krogu omenjenega kluba dne 10. maja 1917 in nato posloval kot klubov pevski odsek.

Tiste čase je bilo v Detroitu mnogo mladih fantov (Slovencev), ki so bili polni življenja ter imeli veselje do petja in dramatike. Od ustanoviteljev ni bilo pri zboru nobenega več že nad deset let razen podpisane. Razšli so se v razne kraje, nekaj pa jih je pomrlo. Vedno pa smo pridobili kake nove pevске točke, bodisi moške ali ženske in tako smo zbor vzdrževali dalje.

Največ smo pridobili pri "Svobodi" ko je pokojni John Berlisg prišel v Detroit. On je nato vodil pevski zbor, nas učil, pripravil pesmi, spevoigre, opere in muziko. Veliko glasbenih stvari je on preuredil za naš zbor in komponiral. Tako smo skozi več let lahko prirejali koncerte, vprizarjali igre in opere. Imeli smo vsako leto po eno dobro prireditev, včasih po dve in to vedno z uspehom ter v zadovoljstvo udeležencev.

Razume se, da ako ne bi imeli tako dobrega in poštenega voditelja, bi "Svoboda" ne žive-la tako dolgo.

Ko se je pričela druga svetovna vojna in je bila pripravnost tudi ta dežela vanjo, smo morali z aktivnostmi zbora prenehati. Vedno pa smo imeli upanje, da bomo po vojni spet pričeli z vajami in prirejal koncerte. A roka usode je nam načrte prekinjala. Ravno na tisti dan, ko je bilo sklenjeno premirje, je naš dobri pevovodja John Berlisg dokončal svoje življenje. Vsem nam je bilo hudo zanj.

Skozi vrsto let je nam veliko pomagala tudi večja pianistka Josephine Stular (sedaj omenjena Culkar), in nas tudi podučevala. Kakor tudi mnogo drugih.

Pred par leti smo se začeli zopet truditi za obnovo zbora, a ni bilo pravega uspeha. Nekateri so priporočali, da je potrebno pevski zbor reorganizirati v neodvisno samostojno društvo, ako hočemo uspeti.

Tako smo nedavno sklenili s poskusi za obnovo "Svobode" prenehati in ustanovili nov pevski zbor in začeli s pevskimi vajami.

BARETINCIC & SON

POGREBNI ZAVOD

Tel. 20-361

424 Broad Street

JOHNSTOWN, PA.

Dr. John J. Zavertnik

PHYSICIAN and SURGEON

3724 WEST 26th STREET

Tel. Crawford 2212

OFFICE HOURS:

1:30 to 4 P. M.

(Except Wed., Sat. and Sun.)

6:30 to 8:30 P. M.

(Except Wed., Sat. and Sun.)

Res. 2219 So. Ridgeway Ave.

Tel. Crawford 2446

If no answer — Call

Austin 5700

jami. Potrebujemo pa še več pevskih moči.

V Detroitu je še mnogo pevcev in pevk, bodisi iz mlajše kot iz starejše generacije, ki so sposobni za petje ali za igre.

Apeliram na vse te v Detroitu in okolici, da se nam pridružijo in pomagajo. Vsak je dobrodošel, in tako bomo imeli Slovenci v Detroitu saj eno kulturno društvo.

Sedaj nameravamo postaviti v Detroitu nov Slovenski narodni dom z veliko dvorano in odrom. Ako pa ne bomo imeli nobene kulturne organizacije, ne vem čemu bi sploh rabili oder!

Ko to pišem še ni bilo točno določeno, na kateri datum se bodo vršile redne pevске vaje. Rečeno je bilo, da jih bomo imeli vsak petek večer v Slovenskem narodnem domu, naslov 17149 John R.

Od preostale blagajne "Svobode" je dobilo novo pevsko društvo \$50 za prvo pomoč in vse note, pesmarice ter klavir.

Drugi ostanek blagajne pa je bil določen Proletarcu v podporo, ker jo potrebuje v boju za obstanek posebno sedaj, ko ga toži kaplan Gabrovšek zaeno z dvema drugima listoma.

Trideset let sem deloval pri "Svobodi", a mi ni žal, četudi se mora človek včasih malo ali pa precej žrtvovati, a pri vsem tem je tudi užitek.

Torej apeliram na vas še enkrat, pristopite, da ne bo izumrla naša pesem!

Rudolph Fotochnik, večletni tajnik bivše "Svobode".

Letna seja zadruga

North Chicago, Ill. — V soboto 27. marca se bo v Slov. nar. domu vršila letna seja zadruga "North Chicago Consumers Cooperative". Prične se točno ob 7:30 zvečer.

Na dnevnem redu bodo poročila o poslovanju v minulem le-

tu in o združenju tukajšnjih zadrug. Dalje izvolitev predsednika in tajnika za tukajšnji distrikt in pa nominiranje šestih članov v direktorij Cooperative Trading, Inc. Trije izmed teh šestih nominirancev bodo izvoljeni v direktorij omenjene skupne zadruga na splošni seji članstva dne 17. aprila. Združenje tukajšnjih zadrug je bilo izvršeno 1. januarja.

Prihodnji Vseslovenski kongres bo v Chicagu

Ameriški vseslovenski kongres se bo vršil letos v Chicagu dne 24., 25. in 26. septembra, torej pet tednov pred predsedniškimi volitvami. Vršil se bo, kot dosedaj aranžirano, v hotelu Stevens, ki je največji na svetu in ima velike dvorane ter vse druge ugodnosti za konvencije.

Ignoranca je prekletstvo od Boga. Znanje je perot, ki te pones v nebesa. — Shakespeare.

Dobra novica k velikonočnim praznikom

To velikonoč, ki bo v nedeljo 28. marca, bo na razpolago mnogo raznovrstnih cvetlic. Cvetličarji pravijo, da imajo na razpolago rož vsake sorte barve in pa novovrstne nageljne, gardenije in kamelije. In na razpolago so spet plemenite orhideje (orchids), ki jih je bilo prej težko dobiti.

Eksekutivni tajnik zveze cvetličarjev, Hubert Wolfe, pravi, da boste dobili letos rože ceneje kot prej in bo jih na izbiro.

Lilije sedaj dobite v Ameriki vzgojene dočim so jih prej importirali iz Formoze. In sadi se čezdalje več tulip in drugih rož.

Vse to je vesela vest za one, ki praznujejo velikonoč na svoj tradicionalen način — z rožami.

FLOWER PRICES ARE LOWER!

ORDER

Easter Flowers

NOW!

VELIKANOC

28. MARCA

Samo cvetlice lahko rečejo "srečna velikanoč". Vaš cvetličar vam bo na uslugo z nasveti kako razveseliti na velikonoč z rožami

- vaše družino
- vaše sorodnike
- bolnike in druge, ki ne morejo z doma
- vaše cerkev

VAŠ CVETLIČAR LAHKO IZVRŠI NAROCILO BRZOJAVNO KAMORKOLI

Soft with Flowers

ZA LIGNE TISKOVINE VSEH VRST PO ZMERNIH CENAH SE VEDNO OBRNITE NA UNJSKO TISKARNO

ADRIA PRINTING CO.

Tel. MICHIGAN 3145

1838 N. HALSTED ST.

CHICAGO 14, ILL.

PROLETAREC SE TISKA PRI NAS

PRISTOPAJTE K

SLOVENSKI NARODNI PODPORNJI JEDNOTI

USTANAVLJAJTE NOVA DRUŠTVA. DESET ČLANOV(IC) JE TREBA ZA NOVO DRUŠTVO

NAROČITE SI DNEVNIK

"PROSVETA"

Naročnina za Združeno državo (izvenšil Chicagu) in Kanado \$8.00 na leto; \$4.00 na pol leta; \$2.00 na četrt leta; za Chicagu in Cook Co., \$9.50 na leto; \$4.75 na pol leta; za inoseststvo \$11.

Naslov za list in tajništvo je:

2657 SOUTH LAWDALE AVENUE

CHICAGO 23, ILLINOIS

**Vsakdo naj stori za naš list kolikor more,
pa bomo vse težave zmagovali!**

VILJEM KUNST: JUGOSLAVIJA SE ZAVZELA POSTATI MODERNA INDUSTRIALNA DRŽAVA

(Nadaljevanje.)

Jugoslavija je pred vojno po industriji spadala med najbolj zaostale države v Evropi. Leta 1939 je proizvajala na prebivalca 389 kg premoga, s čimer smo bili pred Romunijo in Bolgarijo, 6 kg železa, tako da je bila Jugoslavija z Romunijo na zadnjem mestu; 15 kg jekla, to je na zadnjem mestu, za nami je bila samo Romunija s 13 kg; 71 kWh električne energije, pri čemer je bila za nami samo Bolgarija z 42 kWh; 0,06 kg nafte, bili smo na zadnjem mestu; 42,5 kg cimenta; za nami sta bili samo Madžarska s 26 in Češka z 18 kg.

Tako je bilo z našo industrijo. Nič bolje pa ni bilo s kmetijstvom. Tudi tu smo zavzeli zadnje mesto, ki ni bilo vredno zavidanja. Značilno za naše kmetijstvo je zaostalo, primitivno obdelovanje zemlje in nizki donosi na ha.

Povprečni donos na ha je bil 11,3 metrskih stotov pšenice; za nami je bila samo Romunija z 9,1; 61 mte krompirja, bili smo na zadnjem mestu v Evropi; 180 mte sladkorne pese; za nami je bila samo Romunija z 21 mte.

Delež industrijskih in hranilnih rastlin na njivah je znašal 7%. Bili smo na zadnjem mestu. Poraba umetnih gnojil na ha površine 0,3 kg. Bili smo na zadnjem mestu.

Povprečno so krave dajale 900 litrov mleka letno. Bili smo na zadnjem mestu. Na prebivalca je prišlo letno 155 kg pšenice. Bili smo za Madžarsko in Bolgarijo.

Kljub vsem težavam, ki so nam jih prinesli prejšnji neuspehi, in težavam, ki so bile posledice vojne, ljudstvo, ki se je otreslo svojih izkoriščevalcev, ni klonilo, temveč pod vodstvom maršala Tita začelo obnavljati porušeno domovino. V borbi za obnovo rastejo junaki dela, ki kažejo drugon poto. Delovni poto, ki je zavladal pri nas po osvoboditvi, je v svetu neznan, razen v Sovjetski zvezi, katere ljudstvo nam je zgled.

V teku obnove, v kateri smo pokazali, kaj zmoremo, pa smo začeli pripravljati tudi načrte za odstranitev gospodarske in tehnične zaostalosti, v kateri so nas s silo držali mednarodni izkoriščevalci.

Vprašali smo se, kaj hočemo? Hočemo obvarovati in poglobiti pridobitve narodnoosvobodilne borbe, predvsem svobodo in neodvisnost, ki je bila izvojevana s toliko krvi. Hočemo uvrstiti ljudske demokracije, hočemo mir, hočemo boljše, lepše, človeka vredno življenje. Hočemo, da bi vsak delovni človek imel obilen kos kruha, obleko, obutev, stanovanje; hočemo, da bi vsak delovni človek v polni meri užival plodove civilizacije in kulture, skratka, dvigniti hočemo materialno in kulturno raven narodov Jugoslavije.

Kakor je trdna volja po napredku, tako je trden tudi sklep, da nočemo izkoriščanja človeka po človeku, da nočemo gospo-

darskega sistema, katerega značilnosti so neprestane gospodarske krize, posledice pa zavojnevalne vojne in vse strahote, ki so s tem v zvezi. V borbi za napredek iščemo zavezniške in pomočnike. Zavezniški v tej borbi so nam delovni ljudje demokratičnih dežel in delovno ljudstvo vsega sveta, pomočniki pa so stroji in znanosti. Ogledimo si to v nekaterih primerih.

V sivi pradavnini se je človek prehranjeval na ta način, da je stikal po gozdovih za plodovi in sadeži, nabiral male živali in ubijal divjačino. Pozneje je nekatere živali udomačil, začel je tudi obdelovati zemljo. Prvo poljedelsko orodje je bila palica, s katero je ril v zemljo. Iz palice se je razvila lopata, iz nje motika in drugo poljedelsko orodje in končno plug. Plug je bil splošna lesen — mnogi leseni plugi, ki se še dandanes uporabljajo v nekaterih predelih naše države, zgovorno pričajo o tehnični zaostalosti dežele. Plug je vlekel v začetku človek sam, pozneje je vpregel vola, bivola, kravo ali konja. Z izumitvijo železa se je plug znatno izpopolnil, vlekla ga je pa še vedno počasna, draga žival.

Danes orjemo s stroji. Traktor zorje mnogo več kot konj in mnogo hitreje, pa tudi mnogo boljše in ceneje. Če hočemo torej ob čim manjšem trudu in čim krajšem delovnem času pridelati zadosti hrane za delovnega človeka, moramo orati s traktorji, s stroji.

Traktorji pa ne rastejo iz zemlje, tudi se ne plode kot voli. Traktorje moramo napraviti. Imeti moramo tovarne, ki bodo delale traktorje, pa ne samo traktorje, temveč tudi brane, sejalnice, samovoznice, mlatiline in druge poljedelske stroje in orodje do motike, kose, srpa in plevnice. V teh tovarnah morajo biti stroji, na katerih bomo vse to izdelali.

Naše kmetijstvo bo po planu potrebovalo v letu 1951. nekaj tisoč traktorjev več, kakor jih imamo danes, če naj kmetje do bro obdelajo zemljo. V letu 1951. bomo morali imeti več kot dvakrat toliko traktorskih plugov, kakor jih imamo danes, nad 60.000 več sejalnih strojev, nad 2500 strojev za žetev, okrog 8000 strojev za vezanje snopov več, okrog 220 kombajnov več, okrog 7000 kosilnih strojev več, okrog 7000 mlatilnic več, okrog 14.000 trierjev, okrog 70.000 slamozeznice več itd.

Za prehrano pa ne potrebujemo le strojev, s katerimi obdelujemo zemljo, temveč tudi stroje za predelavo hrane. Potrebni so nam mlini, v njih zopet stroji. Kdo nam jih bo izdelal? Naša industrija. Potrebne so nam tovarne za izdelovanje sladkorja, konzerv, potrebni so nam kuhinjski stroji, potrebna nam je posoda, vse to izdelujemo s stroji.

(Dalje prihodnjič).

Ljudje božji, ljubite se, kajti kdo za zlodja bi vas sicer imel rad! — Voltaire.

V HRVATSKEM ZAGORJU je rojstni kraj predsednika vlade maršala Tita. Imenjuje se Kumrovec. Slika prikazuje Tita, ko je bil tam na obisku.

Seja kluba št. 1 JSZ bo v petek 26. marca

Chicago, Ill. — Prihodnji petek zvečer bo v SDC redna seja kluba št. 1 JSZ. Na nji bomo razpravljali med drugim tudi o prvomajski prireditvi in o raznih drugih nujnih stvareh. Na tej seji poda svoje prvo poročilo naš novi tajnik Louis Zorko.

Na vse člane in članice apeliramo, da se te seje gotovo udeležijo.

Po končanem dnevnem redu bo razprava o nedavnem Trumanovem govoru v kongresu in o njegovi doktrini ter o njegovem poskusu, da se Trst z okolico vrne Italiji. — Torej pridite v petek 26. marca v SDC vsi!

P. O.

Igra "Zadrega" in koncert na St. Clairju

Cleveland, O. — Vsaka sezona ima svoj čas in tako je tudi z našimi prireditvami. Poleti se vrše pikniki, na jesen pa do naslednjega poletja pa se vrše prireditve v dvoranah. Tako jih imamo druga za drugo.

Ker v zvezi vsemu se nismo bili dovolj aktivni, so nas primorali v večje delavnosti drugi. Tako namreč, ki bi si radi nakupili milijonov — seveda na račun tistih, ki v potu svojega obraza služijo vsakdanji kruh. Da bi pa sami prišli za kako koristno delo, to jim pa ne gre v glavo!

Ker se je delovno ljudstvo v stari domovini izrelo, da jih ne bo več podpiralo, so prišli sem in se hočejo po vsi sili obesiti na naše hrbte. Ali ker jim ne gre po sreči, nas hočejo v to kar s silo primorati. Zato nam ne preostaja drugega kot da se branimo. V svrhu, da dobimo potrebna sredstva, prirejamo tudi razne prireditve. Dne 14. marca se je vršila ena takih priredb, ki je prav lepo uspela. Druga se bo vršila v nedeljo 4. aprila v avditoriju Slov. narodnega doma na St. Clair Ave. pod avspicijo podružnice SANSa št. 39. Prične se ob 4. pop. Dramsko društvo "Ivan Cankar" vprizori v režiji Josipa Skuka igro "Zadrega" v treh dejanjih. Kdor je še ni videl, in tudi tisti, ki ste jo že, pridite pogledati, kajti smeja bo dovolj za vse.

Za nameček nastopi tudi zbor "Zarja" ki bo zapel nekaj lepih pesmi. Po končanem sporedu pa bo prosti zabava in ples. Okrepili bo v izobilju, kot je že navada na naših prireditvah.

V nedeljo 25. aprila ob 4. popoldne pa priredi v ravno tej dvorani pevski zbor "Zarja" svoj pomladanski koncert in predvajana bo opereta "Srce in denar". Tudi ob tej priliki boste imeli par ur prijetnega užitka. Več o pripravah za ta koncert boste slišali pozneje.

Tudi "Zarja" se je odločila, da bo dala del svojega preostanka v sklad za obrambo svobodnega tiska. Ravno tako se trudijo druge ustanove, da gmotno pomagajo v našem obrambnem boju, v katerega so nas spravili tisti, ki nas bi radi spravili pod peto in nam gospodarili kot se je delalo v fevdalni dobi. Ali tisti časi so minili in upajmo, da se več ne vrnejo.

Zato apeliramo na vse zavedne Slovence in Slovenke, da podpirajo to naše gibanje naprej, da bomo še svobodno dihalo dokler živimo in da bodo uživali svobodo tudi naši potomci. Za odbor, J.K.

Delo v rovih stane veliko življenj

Leta 1947 je bilo pri delu ubitih 1,165 premožnejših in 63.000 poškodovanih, mnogi izmed njih trajno. Ampak monopolisti tisk piše le o premožnejših stvarkah in dobrem zaslužku, ne pa o njihovih žrtvah in v kakšnih naseljih žive.

Igra zapadnih sil s Trstom, da zmaga reakcija v Italiji

(Konec s 1. strani.)

magali Italiji iztrgati Trst, zapadni zavezniški ga nam bodo vrnil! Zivijo, Amerika! Dolj z Jugoslavijo! Dolj z Rusijo!"

Te demonstracije so trajale po Italiji 20. in 21. marca.

Poteza "se dobro obnesla"

V Washingtonu, v Londonu in Bidoultovi ljudje v Parizu so se muzali. Češ, fino se nam je posrečilo spraviti komunistično stranko v Italiji v zadrego. Odvzeli smo ji glasove in zmago, ki bi jo brez tega pri volitvah 18. aprila bržkone dosegla.

S pomočjo cerkve in ameriškega umešavanja v notranje italijanske zadeve se vnanji ministri velike trojice zapadne bloka zanašajo, da je zmaga desnici zagotovljena.

V Trstu so italijanski šovinisti omenjena dva dneva bili na ulicah in si dali duška nad Slovenci in komunisti, češ, spet se vračajo stari časi, ko boste morali plesati kakor vam bodo godli iz Rima.

V resnici sedanja italijanska vlada pleše po muziki iz Washingtona.

Vseh dni še ni konec

Ako bi se volitve v Italiji vršile n. pr. prošle nedelje, je verjetno, da bi pod vplivom nacionalističnega navdušenja zmaga- la de Gasperijeva klerikalna ter druge konzervativne stranke z njo vred. Toda do 18. aprila bo volilec mogoče še marsikaj pojasniti, pred vsem trik glede Trsta. V Moskvi so to storili dan po objavi ameriškega, angleškega in francoskega predloga. Radio Moskva je tolmačil, da se je hotelo zadati udarec komunistični stranki v Italiji, pa magari če je s svojim odlokom glede Trsta zapadna trojica pogazila načelo, da se pogodbe ne sme kršiti. Ako kdo predlaga spremembo, ali revidiranje, mora priti tak predlog pred vse tiste vlade, ki so pogodbo pomagale sestavljati. A namesto tega so zapadne sile sovjetsko vlado spet ignorirale, kakor so jo prezrle, ko sta se šle Anglija in Francija pokloniti v drugi polovici leta 1938 v Monakovo Hitlerju ter mu prepustile Čehoslovaško — najprej le rob okrog nje, nato pa si je vso vzel.

Tajna diplomacija, ki se bohoti v glavnih mestih zapadnih sil, se ne igra samo z bodočnostjo Trsta in Italije, temveč s svetovnim mirom. Kajti ne sme si domisljati, da morajo drugi podpisati vse, kar jim bo predloženo.

Spolne bolezni med vojaki ponehale

Iz urada vojnega oddelka v Washingtonu poročajo, da so se slučajni spolni bolezni med ameriški vojaki znižali lani 40 odstotkov. To pomeni, da res nismo več v vojni —

Inflacija v Franciji

Časopisi v Franciji so stali pred vojno pol franka izvod. Sedaj so po pet frankov v obsegu ene strani. Lastniki pa zahtevajo od vlade, da naj jim jih dovoli podražiti nadaljnja dva franka izvod, ker ležejo bolj in bolj v izgubo.

Se bolj kakor časopisi pa so se podražila v Franciji živila. Vlada skuša draginjo zajeziti, in želi si dobiti dolarjev, zato ti sedaj dajo že tri sto frankov za dolar.

Kadar se spomnite svojcev v starem kraju, pošljite jim lanske in pa letošnji Ameriški družinski koledar! Stane letošnji v dobrem zaslužku, ne pa o njihovih žrtvah in v kakšnih naseljih žive.

Anton Colarič preminul

Cleveland, O. — Dne 13. marca je preminul dobro znani Anton Colarič v starosti 58 let. Po poklicu je bil sobni papirar in član barbarske unije, društva "Novi Dom" št. 7 SDZ in mnogo let član kluba št. 27 JSZ.

Pogreb, ki je bil civilen, se je vršil v sredo 16. marca na mestno pokopališče East Cleveland. Njegovo priljubljenost med ljudmi je pokazala dolga povorka avtov, ki ga je spremljala na poslednji poti, in množica vencev, ki jih je bilo dva avta. Na grobu v zadnje slovo sta govorila podpisani in Janko N. Rogelj, večer prej pa mu je zapela "Zarja" dva nagrobniči.

Klub št. 27 JSZ je namesto vcnca na grob prispeval \$10 v tiskovni sklad Proletarca in enako je v tak namen namesto vcnca na grob storil Vincent Salmić.

Pokojnik zapuša žalujočo soprogo, hči in sina, eno sestro ter več drugih sorodnikov.

Bil je zaveden delavec in pomagal v korist napredka povsod. Časten mu spomin, družini pa naše sožalje.

(O. u. — Angleški dopis bo v prihodnji številki.)

Z Math. Klarichem izgubili dobrega podpornika

V Detroitu je 4. marca preminul v bolnišnici Math Klarich, star 63 let. Zapuša ženo, tri sinove, hčer in sestro, v starem kraju pa brata in dve sestri.

Naročnik Proletarca je bil od 1. 1927 in bil podpornik vseh naprednih ustanov. Pogrešali ga bomo.

Družini naše sožalje, pokojnika pa bomo ohranili v častnem spominu.

Če bi si je napoved napovedi, kakor pa ga je napovedil tvoj gentleman. — Collins.

Vse napovedi so laž. — Sir Robert Walpole.

Ponesrečbe v Chicago

V letu 1947 se je v Chicago smrtno ponesrečilo 1.772 ljudi, ali 62 več kot leto prej.

Vsega skupaj je lani umrlo v Chicago 39.174 ljudi, ali eden na vsakih 22 vsled smrtne ponesrečbe.

V domovih se jih je smrtno ponesrečilo 426, bodisi vsled padca po stopnicah, z lestve, vsled spodtaknjenja, vsled padca s postelje in vsled raznih drugih vzrokov. Največ ponesrečencev je bilo starih preko 65 let. Opekline, eksplozije in požari na domovih so zahtevali 102 žrtve. 46 oseb je umrlo vsled strupov, ki so jih vzeli iz svojih omar pomotoma, ker steklenice niso bile zaznamovane, ali pa nezadostno zaznamovane. Na domovih je izgubilo življenje 119 otrok med starostjo ena do 14 let, petintrideset izmed njih vsled zadržitve na svojih posteljicah, 45 otrok pa je umrlo vsled opeklin ali pa v požarih.

Na cestah je vsled padca — največ pozimi, izgubilo življenje 128 ljudi. V požarih na javnih krajih je izgubilo življenje 38 oseb, 81 jih je po nesreči utonilo, 58 pa je bilo ubitih na železniških križiščih.

V avtnih nezgodah je bilo ubitih 508 oseb, med njimi večina take, ki so bile pvožene.

Pri delu je izgubilo življenje 66 oseb v starosti med 45. in 64. letom. Ostale smrtne ponesrečbe se nanašajo na razne druge slučaje.

Vprašanje in odgovor

Viktor Hugo je po izidu neke svoje knjige hotel izvedeti, kako je kaj s prodajo. Poslal je založniku karto, na katero je napisal samo vprašaj. Založnik ni hotel zaostati za pisateljem. Odgovoril mu je prav tako s karto, kjer je bilo napisano: "HUGO!"

Louis Adamič je avtor mnogih knjig. Naročite si jih iz Proletarčeve knjižarne.

Dohodki Sovjetske zveze

Sovjetska unija je imela v letu 1947 nad 385 milijard rubljev dohodkov. Po uradnem sovjetskem kursu se dobi okrog pet rubljev za en ameriški dolar. Dohodki so presegli stroške, kot tudi leto prej (1946), ki so bili 17.900.000.000 rubljev višji kakor pa stroški.

Kanada želi farmarjev

Letos pride v Kanado iz Danske 10.000 kmetovalcev in vrtnarjev, ki so večaki v pridelovanju sočivja.

TURGENJEV

Veliki ruski pisatelj Ivan Sergejevič Turgenjev je imel veliko vlogo v razširjenju vpliva ruske literature na inozemstvo. Turgenjev ni samo pomagal inozemcem, da so se seznanili s slovečimi ruskimi pisatelji, temveč je tudi sam močno vplival na francoske, slovenske, angleške, skandinavske in nemške pisatelje. V literaturo je prinesel Turgenjev humanistični realizem in umetniško dovršenost. Avtoriteta Turgenjeva je stala visoko tudi pri njegovih slavnihi sodobnikih: Flobertu, bratih Goncourtih, Zola, A. Daudetu, Maupassantu. — Daudet in Maupassant sta se učila pri njem kot znamenitem mojstru besede. George Sand se je nekoč obrnil na Turgenjeva z besedami: "Učitelj, mi vsi moramo iti skozi vašo šolo."

Vpliv Turgenjeva na glavne zastopnike literature zapada v Amerike je bil zelo velik. Ta vpliv se je začel že dolgo pred njegovo smrtjo in nadaljeval se je tudi po njegovi smrti z enako silo vse do naših dni.

Zelite najboljši Angleško-slovenski besednjak? Ali pa Angleško-slovensko berilo? Pišite po eno ali drugo knjigo v knjižarno Proletarca. Prva stane \$5, druga \$2. Avtor obeh je dr. Kern.

Ali že imate Ameriški družinski koledar 1948

Ako še ne, in če je vam nerodno iti na pošto, si ga lahko naročite po COD, to je, da ga plačate poštarju kadar vam ga dostavi na dom.

Izpolnite sledeči kupon, izrežite ga in ga dajte v kuverto na naš naslov:

PROLETAREC, 2301 S. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.

Čenjeni: Prosim pošljite mi Ameriški družinski koledar 1948 in vsoto bom plačal poštarju ko ga prejmem. Razumem, da me bo to stalo \$1.71 za COD stroške. Poštnino pa plačate vi.

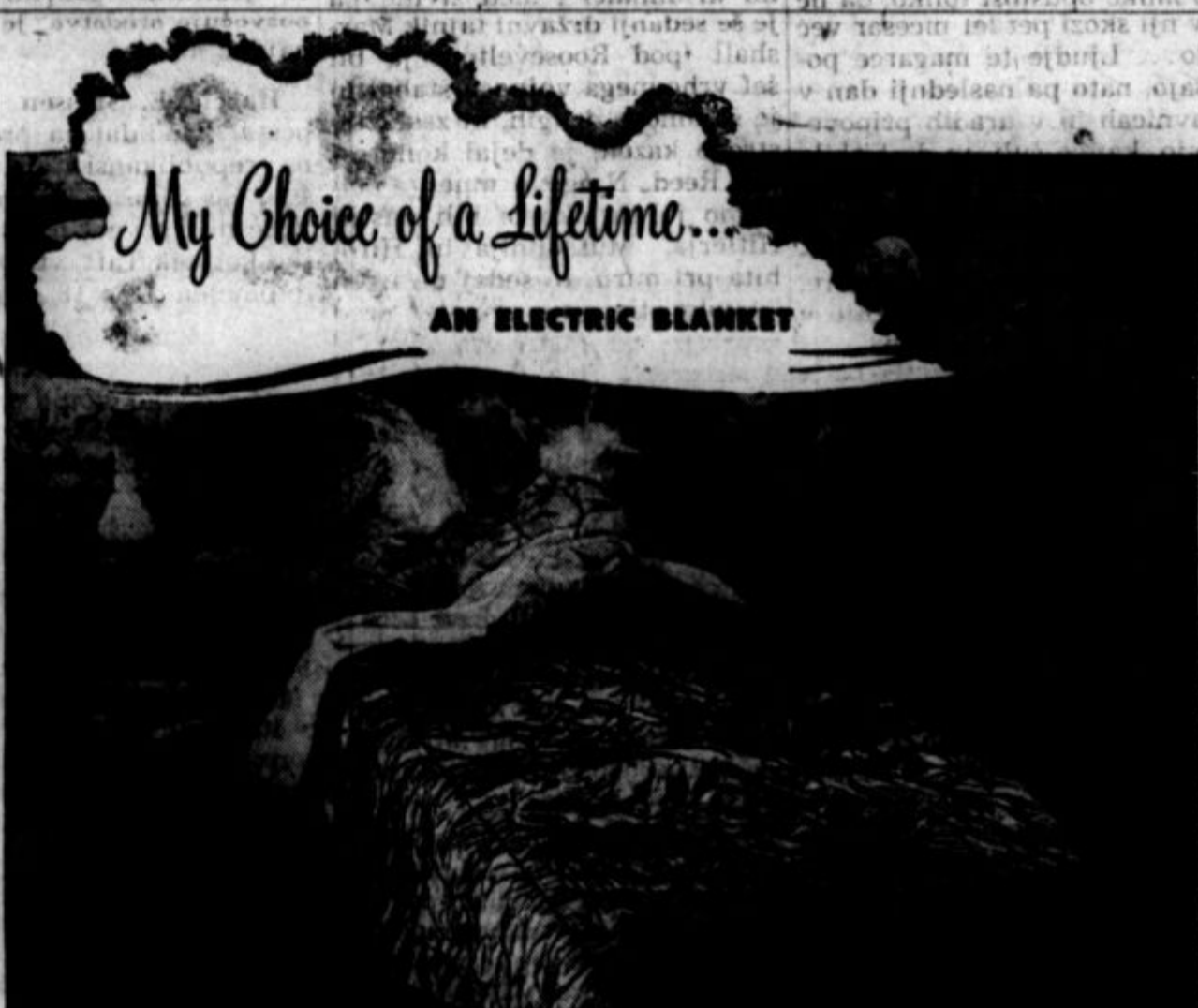
(Opomba. — Za vsak dolar, poslan po COD, je treba plačati pošti 15c in za M. O. 6c.)

Pošljite mi koledar na sledeči naslov:

IME

NASLOV

DRŽAVA

"NIKOLI V ŽIVLJENJU se nisem videl kaj sličnega kot so nova električna odejala za čimudobnejše spanje. V moji starosti je toplota skozi vso noč velikega pomena. Moja električna odeja mi drži temperaturo vedno na pravilni višini. Ni mi treba vstajati po dodatni pokrivala, ali vstajati, da odvisne odlozim. Imam ugodno spanje vsako noč."

Električne odeje dajo v spanju nov komfort vsakemu članu družine. Neglede kako se v sobi menja temperatura, električna odeja se avtomatično regulira ko vi spite. Vse kar treba je, da naravnata avtomatično kontrolno in nato lahko perfektno spite vso noč.

Lahko uporabljivo. Enostavno "odprite" stikalo odeje in zjutraj ga "zaprite". Okno si lahko odprete na stečaj če želite, pod električno odejo vam bo toplo kljub temperaturi v sobi. Ako spustite toploto v odejo par minut predno se vlezete, boste legli na prijetno tople rjuhe.

Ta električna odejala in ugodniki se dobe v mnogih prijetnih barvah... v harmoniziranje vaših dekorativnih načrtov. Je lahko ravniati z njimi... Prati in čistiti jih je lahko kot staromodne odeje. In vrh tega je treba imeti samo eno odejno pokrivalo namesto tri ali štiri, ki vam jih bi bilo treba spravljati v poletju.

Moderna pot za komfort v spanju je lahka kot obrniti električni stik. Oglasite se pri vašem prodajalcu, ali pa pridite v najbližji Edison store danes... in ogledite si ta nova električna pokrivala in ugodja.

General Electric Automatic Blanket—High quality fabric available in soft pastel shades of rose, blue, green or cedar, double bed size, \$39.85.*

*Including Federal Excise Tax
Westinghouse Electric Comforters and General Electric Automatic Blankets are approved by Underwriters' Laboratories, Inc.

COMMONWEALTH EDISON COMPANY

Fruits of the Profit System

How the "royalists" of big business fastened the slavery of debt upon generations yet unborn while ordinary Americans were fighting for "freedom" in World War II is still top news in the daily papers.

Senator Brewster, a Maine Republican, has again called the matter to the attention of a Senate Committee. What we are learning now is that the corporation heads used their "initiative and ability," virtues extolled for their own sake by foolish victims of capitalism, to dodge re-negotiation of contracts and thereby keep the enormous rake-offs they demanded as a condition of their support of the nation in time of crisis.

It is a sordid story, but not a surprising one. Anybody who is able to analyze the predatory, individualistic economy under which the nation operates should not expect that the general welfare would motivate the action of corporations and their managers.

People who justify the exploitation of workers by owners and who vote to permit the means of production to remain the private possessions of the few have no right to expect that altruism will determine the behavior of profit-takers. Business is business, and war does not blind parasites to the main chance.

Nor are capitalism's top men the sole offenders against the ideals of brotherhood and patriotism. Competition and insecurity have corrupted the entire social body. From the highest to the lowest among us all, we are looking for the main chance. The system forces us to do that and, unfortunately, most of us make a virtue of self-interest.

The absence of common interest that capitalism engenders is one of the germs which dooms the capitalist system to destruction. Socialists need not tear the old order down! It's destined to collapse by its innate rottenness. Poverty, crime, greed, war and anti-social attitudes are the fruits of the economy that prevails in this "best of all possible lands." People who vote to continue capitalism must eat of its fruits even though they be bitter.—Reading Labor Advocate.

Should America Hire "Hessians?"

Ever since George Washington's men fought the British-hired Hessians, Americans have had a low opinion of "mercenary" soldiers. Moreover, all history proves that something is wrong with any nation which has to hire foreigners to do its fighting.

Yet that is proposed for the United States now, by Senator Lodge (Rep., Mass.). He has introduced a bill to authorize enlistment of 50,000 aliens in Uncle Sam's army.

These aliens, who would be recruited among "displaced persons" in foreign lands, would be used as our "occupation" forces in Germany and elsewhere. In other words, America would be represented abroad by soldiers who have nothing American but their uniforms.

After five years in our army, they would become citizens of the United States—regardless of immigration laws or "quotas." Congress should "turn thumbs down" on this dangerous proposal.—Labor.

To All Friends of Our Progressive Press

As most of you are probably already aware the progressive institutions among the Americans of Slovene descent have recently become the target of an attack on the part of reactionary clerical elements, with the evident purpose of destroying them with one mighty blow. The immediate target of this attack are our progressive publications.

This, in a nutshell, is the meaning of several lawsuits filed by a certain gentleman who was director general of the Slovene Cooperative Union and one of the leaders of the major political party in pre-war Yugoslavia, and who is now an assistant pastor of the St. Vitus parish in Cleveland. His name is Rev. Francis Gabrovsek. The first lawsuit filed against the Cleveland Slovene daily Enakopravnost asked for \$200,000 damages. It was followed by two further lawsuits, against the Prosveta, official organ of the SNP, and the Proletarec, Chicago Slovene weekly, demanding damages in the sum of \$500,000 from each.

The above mentioned three progressive Slovene papers are being sued by the one-time big shot from Slovenia for the enormous sum of one million and two hundred thousand dollars, claiming that he has been libeled in articles published by them in reference to his financial activities on the other side of the ocean. It should be added that the data on which those articles were based have been revealed and published in the Slovene press in Europe since the end of World War II. The sum demanded by Rev. Gabrovsek from the three progressive Slovene papers is of course ridiculous. They simply haven't got that kind of money. What, then, is the purpose of these lawsuits?

The answer is very simple. The people who undertook this method of attack against the progressive papers fully understand that the defense in such lawsuits is an expensive proposition, and that the mere filing of these lawsuits could bring about their financial ruin. Under these circumstances they would lose even if they won the legal battle in the courts.

That certainly would be true if these publications were left to themselves and their own financial resources. Thus the objective of those who wish to put them out of the way would be speedily and effectively accomplished.

There is just one point which was overlooked by the gentry that concocted this ambitious scheme. In their zeal they forgot that these progressive publications have been built on the goodwill of the people who support them, and that these people feel that those who wish to destroy them are actually attacking something that is very close to their hearts.

That's why a National Committee for Free Press was organized immediately upon the filing of the lawsuit against the Enakopravnost, which in a few months received donations in the sum of \$6,000 for defense in court. Following the filing of lawsuits against the Prosveta and the Proletarec, the executive committee of the SANS (Slovene American National Council), at its meeting in Chicago on January 17, 1948, went on record for the undertaking of an intensive campaign and fixed a quota of \$50,000 for the defense of the three publications.

As sons and daughters of progressive American Slovenes, we have no doubt that you fully understand the significance of the principal issue involved. Therefore, we trust that you will contribute generously into the fund which is needed in order to repel the attack which menaces the existence not only of the three papers but of the entire progressive movement among Americans of Slovene descent.

All contributions should be sent to the treasurer of the National Committee for Free Press, John Pollock, 24465 Lakeland Boulevard, Euclid 23, Ohio.

FRANK CECEN,
President.
JOSEPHINE TRATNIK,
Secretary.
JOHN POLLOCK,
Treasurer.

The Atom Bombers Sputter

Ever since the atom bomb was perfected, a number of people have been impatient to use it. They don't seem to care how slight the provocation or how grave the consequences.

They are like an irresponsible boy with a new air rifle shooting out street lights and windows.

Up to recently, talk of using the atomic bomb has been confined to Russia. By some perverted method of reasoning, the atom bomb is supposed to blow away the clouds of suspicion between the United States and Russia and promote confidence and cooperation.

Last month the recklessness of such talk reached new heights. A former governor of Pennsylvania testified before a congressional committee urging that we drop the atomic bomb on all nations who refused to cooperate with us in our plans for atomic control.

He would have us embark on a world-wide orgy of assault on every nation who disagreed with us.

Such remarks by anyone are dangerous enough, but when the former governor of one of our largest states makes such a proposal and when a congressional committee listens to it, the effect on American prestige throughout the world can be devastating.

In Europe the Russians are accusing us of being imperialists, seeking to impose our rule on the rest of the world.

The testimony of the ex-governor adds weight to the Russian charges and spreads fear and distrust of our intentions.

The former governor of Pennsylvania should have been officially rebuked for his testimony. The world should have been told that his advice was being discarded as mischievous and irrational.

Probably the ex-governor believes that Russia is a threat to our form of government and individual freedom. The only way he sees to meet that threat is by undeclared war—like Pearl Harbor.

If the ex-governor knows anything at all about modern warfare, he must know that another war would destroy our form of government completely. It would also destroy all other forms of government, if not civilization itself.

A tottering world, enfeebled by two world wars in a generation, could not survive a third. The atomic bombs dropped on Japan were firecrackers compared to new weapons since perfected.

Once those agencies of annihilation are released, civilization staggers back into the dark ages.

The security of this country rests on peace. So does that of Russia and every other nation of the world.

Those who would preserve our government and our freedom must preserve peace. If we lose that, we lose everything.—The International Teamster.

Rent Boards Loaded With Foes of Control

If President Truman had appointed four active trade unionists to the new five-man National Labor Relations Board, the daily newspapers and the radio commentators would have raised a hue and cry from one end of the land to the other.

The Machinist has exposed the action of some governors who are packing the rent control boards with real estate brokers, landlords, their attorneys and business friends—all men who stand to gain financially if rent controls can be killed.

Yet there is no protest in the daily newspapers, and no mention of this action by the radio commentators.—The Machinist.

A Capable Director

"Well, old boy," said the guest to his host, who had just moved into a new home. "How do you find it here?"

"Upstairs. First door to the left."

Blind Love

By VAN H. ESHelman
She knows her groceries, I guess. She knows her onions, I confess. She knows more than I can express.

I know you couldn't realize how much she knows, she is so wise—

On any theme she can advise, She knows the things that I do not (And that is saying quite a lot); When she speaks, all I say is, "What?"

I only wish that I could tell All the things she does so well, But I am just a plain dumbbell, She is as wise as she can be, But there's one thing she cannot see, And that is—why she married me!

U.S. Will Make A Little Rubber

But British and Dutch, Get "Four-Fifths of Loaf"

During the war, Uncle Sam spent \$700 million to build "synthetic" rubber plants. Since the war, British and Dutch owners of "natural" rubber plantations in the Far East have been working desperately behind the scenes in Washington, to restore their old monopoly by getting the American plants torn down or closed.

Recently, however, the House Armed Services Committee unanimously approved a bill which at least partly disappoints the British and Dutch interests.

The bill was sponsored by Congressman Paul W. Shafer (Rep., Mich.). It would require the government to keep and "maintain in operating condition" enough of the plants to produce 675,000 tons of rubber annually.

However, only 225,000 tons of synthetic rubber would have to be actually produced each year. That is only about one-fifth of the rubber which the United States consumed in 1947.

The other four-fifths would have to come from the East Indies and that would fatten the bank accounts of British and Dutch financiers. Four-fifths of a loaf is better than no bread!

\$7,000 for Used Ford

Big bargain! Second-hand Ford car marked down from \$10,000 to only \$7,000. Other American used cars similarly reduced—in England—because of the gasoline shortage there.

No "Red" Leadership

So-called "non-Communist" affidavits have been filed by 143 international unions and nearly 3,000 locals, the National Labor Relations Board reported.

Congressional Committee Favors Monopolies

When Congressman Walter C. Ploeser was named chairman of the important House Small Business Subcommittee we predicted that future probes by this committee would ignore the giant monopolies which have rapidly been putting small and medium-sized industry out of business, and instead to a hatchet job upon the competitors of these monopolies that are inimical to all free enterprise.

Thus far, Ploeser and his committee have exceeded our direct expectations in investigation of that arch foe of private enterprise (7), the cooperative movement, particularly of the grocery store located in a public housing project at Greenbriar, Md., which Ploeser blew up into a government-backed monopoly personally blessed by Eleanor Roosevelt.

We hope that the voters who sent Ploeser back to Congress are "proud" of their Don Quixote who sees Reds behind every cooperative windmill, but who is blissfully unaware of the rampant ramifications of the giant combinations of capital in steel, oil, chemicals, foods, machinery, textiles, newspaper, building materials, aluminum, automotive equipment, and the like, which brought about the greatest price inflation in our history, with the worst yet to come.

Ploeser and his reactionary colleagues have done everything possible to compound the living costs of the American people.

—St. Louis Labor Tribune.

Fat Profits

If "Joe" Pew, Pennsylvania Republican boss, kicks about conditions in this country, he is ungrateful. His Sun Oil Company revealed that its profits rose from \$14,736,000 in 1946 to \$34,339,000 in 1947. For the same two years, Dan River Falls, a large textile firm, reports a profit increase from \$77,345,000 to \$92,269,000.

The Kimberly-Clark paper company boosted its profits from \$4,267,000 in 1946 to \$6,333,000 last year. Newspaper financial pages are full of such "profit" increases.

Billions and Billions

Perhaps billions make you dizzy. Well, try these:

In one year, Americans spent \$8,700,000,000 on liquor, \$2,500,000,000 on charity.

In one year they spent \$6,000,000,000 on the races, \$2,500,000,000 on education.

Such figures don't tell the whole story, but they are a useful reminder.

What the Experts Predict

Almost without exception, the expert economists in Washington and New York, refuse to take too seriously the recent turmoil in the stock market and the collapse of wheat prices. This is the way they see it: wheat was priced too high, out of all reason, because speculators were playing with it. Food generally is priced too high. But, food prices are not going to come down very much for many months. The cost of living will continue to go up, probably until late in the summer. Then there may be a leveling off, but not a depression.

Yes, the experts say we probably will have between four and five million unemployed by next Christmas. This, some of the big business economists say, is desirable as a brake on the unions. Business will continue good, with prices high, for a long, long time, even though there is much unemployment. Home building, still far behind schedule, and the Marshall Plan, which will, it is hoped, save Europe from the communists, will keep a measure of prosperity.

Well, that's the way the economists see the future.

Wages Lag

New evidence that wages of building trades workers can't be blamed for the staggering rise in prices of homes was cited by the Labor Department. Since 1939, it said, wage rates in construction rose only 52 per cent, while living costs mounted by 67 per cent and prices of building materials shot up 109 per cent.

Nothing gives such a blow to friendship as detecting another in an untruth.—Hazlett.

It Doesn't Make Sense

Our booby prizes this week go to the House Un-American Activities Committee and to the State Department in recognition of undistinguished service performed under the guise of national security, or something.

We can't find a better term than "disgraceful smearing" to characterize the Committee's activities in the case of Dr. Edward U. Condon, director of the Bureau of Standards.

The word "stupid" seems to fit the action of those in the State Department who opposed sending Newspaper Guild President Harry Martin to Geneva for the UN Freedom of Information Conference.

We don't know whether Dr. Condon is guilty or innocent of the charge that he's a "weak link" in our atomic security chain. Our complaint is that the Committee attempted to try the "case" in the headlines without providing the full and impartial hearing requested by Dr. Condon.

Martin received "thumbs down" from the State Department because the old Dies Committee listed him as a founder of the Southern Conference for Human Welfare. Martin has never attended a meeting of the Conference, although many of the country's distinguished citizens have.

And we doff our hats to the White House because it overruled the State Dept. in the Martin case.—The CIO News.

Gives Government a Black Eye

When we read things like this it seems a wonder that our government is as good as it is.

Four men, known to be "Al" Capone gangsters, were sent to prison for 10 years, for "extortion." They also were indicted on mail fraud charges.

Maury Hughes, Texas lawyer and old friend of Attorney General Tom Clark, was paid \$15,000 for getting the mail fraud indictment "dismissed" by the Justice Department, which Clark heads.

That cleared the way for the four gangsters to get out of prison, on "paroles." Paul Dillon, a Chicago attorney, once active in Truman's campaign for the Senate, was paid \$10,000 for getting the United States Parole Board to set them free.

A House committee summons Clark to explain. He admits he appointed the three members of the Parole Board, but insists he has no control over their actions.

A member of the board says it handled 11,000 parole applications last year. Most of those involved were hardened criminals, yet the average time consumed on each case was "about one minute."

"When the toughest of criminals are handled in this fashion, is it surprising that your morning paper is filled with stories of shocking crimes, generally committed by ex-convicts?—Labor.

Rough Justice

A real estate man told Congress the other day that the housing shortage is a figment of the imagination. For the same money you could dream yourself a castle.

Alcoholism in the army is only about a quarter as common as in civilian life, says the high command. Veterans will readily accept this estimate, recalling that the problem drinker is the man who drinks alone.

The endless debate over an anti-lynching bill has sprung up again in the Senate. Everybody admits it's illegal, but why pass a law against it?

A survey made in Detroit shows that 80 per cent of delinquent boys come from comfortable middle-class homes. The Silver-Spoon kids get in trouble while the Dead End Kids are making movies.

An Amish bishop, who tried to instill religious discipline in his grown daughter by chaining her to her bed for ten years, has been sentenced to six months in jail. Petitions may now be circulated to let the young lady rub her wrists!

Military men should not run for high office, says Dwight Eisenhower, stepping out of the picture. We are well rid of this tactless man, who doesn't care what Five-Star Hero-of-the-Pacific's feelings he hurts.

The Brotherhood of Railroad Firemen and Enginemen has agreed to equal treatment for Negro firemen, but has not accepted Negroes as members. Equality, like plywood, can be cut in many breathtaking patterns.

Food prices may drop in 1948, says the Department of Commerce. Not a very strong statement, but thanks for trying, fellows.—Richard Giles.

Pensions Still Paid To Indian Fighters

The average American thinks of the "Indian Wars" as something far back in the dim, forgotten past, but men who fought in those frontier skirmishes are still drawing pensions from Uncle Sam.

A reminder of that is a report published by the Veterans' Administration. It says that, under a law passed by Congress, pensions are being increased by 20 per cent for "about 750 living veterans of the Indian Wars," and 2,100 widows.

"The average age today of Indian War veterans is 85 years," the V.A. reported.

Good Hospitals

Apparently the Nation's hospitals are in good shape. The American College of Surgeons announced that 3,143 out of 3,900 now meet its standards, which include measures "to prevent unnecessary operations."

He that despairs degrades the Diet, and seems to intimate that He is insufficient or not just to His word.—Feltham.

Worried

Although they were probably never more prosperous, the shirt and pajama manufacturers are worried, according to the "Wall Street Journal."

The reason is that the shortage is over and consumers now buy only one or two instead of half a dozen at a time.

Nevertheless, they have again hiked prices.

The "Journal" also reports that department stores are "fretful" over declining sales and are spending thousands of dollars trying to get more customers.

"Catch" In It

"National production" hit a new peak of \$230 billion in 1947, a rise of 13 per cent over 1946.

"National income" also set a record, rising from \$176 billion in 1946 to \$203 billion in 1947.

But, explains a Department of Commerce report, there's a "catch" in all those figures. Both production and income were measured in dollars, and the rises were mainly caused by increasing prices.